

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Formování orgánů místní samosprávy v obci Bouzov

Věra Vařeková

© 2018 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Věra Vařeková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Formování orgánů místní samosprávy v obci Bouzov

Název anglicky

The Process of Setting Up the Local Government in the Municipality of Bouzov

Cíle práce

Tématem bakalářské práce je problematika místní samosprávy. Výzkum bude zaměřen na vybranou obec Bouzov v Olomouckém kraji (okres Olomouc).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě komparace výsledků komunálních voleb a vybraných případů projednávaných zastupitelstvem obce.

Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezhledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík 2005: 166 167]. Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky studium dokumentů a dotazování. Dále budou použity další standardní metodologické postupy, především komparace.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

Bouzov, místní samospráva, rozvoj obce, rozpočet obce, spolek, místní podnikatelské subjekty, volební strana, komunální volby

Doporučené zdroje informací

- Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.
- Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P.; Strmiska, M. Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.
- Bernard, J. (ed.). Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.
- Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009.
- Čmejrek, J.; Bubeníček, V.; Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.
- Jüptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80-101.
- Outlý, J. Volby do zastupitelstev vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17-44.

Předběžný termín obhajoby

2017/18 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Čopík, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 4. 9. 2017

prof. PhDr. Michal Ložňák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2017

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 03. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Formování orgánů místní samosprávy v obci Bouzov" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.3.2018

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D. za odborné vedení mé práce, cenné připomínky a komentáře k jejímu obsahu. Chtěla bych také vyzdvihnout jeho lidský a zároveň profesionální přístup, který mi umožnil vidět celé téma v širších souvislostech.

Formování orgánů místní samosprávy v obci Bouzov

Souhrn

Bakalářská práce je případovou studií o fungování politického života v obci Bouzov. Teoretická část vymezuje základní pojmy, jako je místní samospráva, volby do zastupitelstva, demokracie na lokální úrovni a financování obcí. Praktická část bakalářské práce analyzuje sociometrické ukazatele obce, definuje aktéry politického dění v obci a jejich vzájemné vztahy. Závěr bakalářské práce se snaží identifikovat klíčové vlivy na rozhodování místní samosprávy.

Klíčová slova: Bouzov, obec, zastupitelstvo, politická strana, rozpočet obce, místní spolky, dotace, volby, financování obcí

The Process of Setting Up the Local Government in the Municipality of Bouzov

Summary

Bachelor thesis is a case study on the functioning of political life in the village of Bouzov. The theoretical part defines basic concepts such as local self-government, local elections, local democracy and community financing. The practical part of the bachelor thesis analyzes the sociometric indicators of the municipality, defines the actors of the political events in the village and their mutual relations. The conclusion of the bachelor thesis tries to identify key influences on local government decision-making.

Keywords: Bouzov, municipality, municipal council, political party, municipal budget, local guilds, subsidies, elections, financing of municipalities

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Obec - vymezení pojmu	14
3.1.1 Vznik a vývoj územní samosprávy	14
3.1.2 Struktura územní samosprávy v Evropské unii	14
3.1.3 Vymezení pojmu „obec“	14
3.1.4 Funkce a působnost obcí.....	16
3.1.5 Zapojení obcí do politického systému	17
3.1.6 Zastupitelstvo obce a jeho složení	17
3.2 Financování obcí	18
3.2.1 Vznik a vývoj financování obcí	18
3.2.2 Vymezení financování obcí vůči státu a typy příjmů obecních rozpočtů.	18
3.2.3 Způsob přerozdělování daní do rozpočtů obcí a jeho hodnocení	19
3.2.4 Struktura rozpočtu obce	19
3.2.5 Tvorba a schvalování rozpočtu	20
3.2.6 Zadlužování obcí.....	20
3.3 Participace občanů na lokální politické úrovni	21
3.3.1 Odpovědné občanství a demokracie	21
3.3.2 Participace občanů na politickém dění a názorové štěpení.....	21
3.4 Volby do zastupitelstva obce	22
3.4.1 Volby a demokracie	22
3.4.2 Volební systém	23
3.4.3 Volby do zastupitelstva obcí.....	24
3.4.4 Volební koalice	25
3.4.5 Politické strany	26
3.4.6 Kandidátní listiny.....	27
4 Charakteristika obce, základní socioekonomické ukazatele	29
4.1 Charakteristika obce Bouzov	29
4.1.1 Základní popis obce Bouzov.....	29
4.1.2 Stručná historie obce Bouzov	30
4.2 Socioekonomické ukazatele a posouzení jejich vlivu na místní samosprávu ..	30
4.2.1 Výběr socioekonomických ukazatelů - úvod ke kapitole	30
4.2.2 Demografické ukazatele obce Bouzov	30

4.2.3	Nezaměstnanost obyvatel obce – míra registrované nezaměstnanosti	32
4.2.4	Náboženské vyznání v obci Bouzov	34
4.2.5	Obyvatelé obce dle národnosti dle sčítání lidu v roce 2011	34
4.2.6	Shrnutí rozboru socioekonomických ukazatelů obce	35
5	Lokální politický systém	36
5.1	Aktéři politického procesu v obci Bouzov a jejich vzájemné vztahy	36
5.1.1	Politické strany a sdružení nezávislých kandidátů	36
5.1.1.1	Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)	36
5.1.1.2	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová	36
5.1.1.3	Strana pro otevřenou společnost (SOS) a SOS pro Bouzov	36
5.1.1.4	Moravané	37
5.1.1.5	Sdružení nezávislých kandidátů Bouzovska (SNK Bouzovska)	37
5.1.1.6	Bouzovsko pro všechny (BPV)	37
5.1.2	Místní spolky, sdružení a organizace	37
5.1.2.1	Místní spolky jako aktéři politického dění – úvod ke kapitole	37
5.1.2.2	Sdružení dobrovolných hasičů (SDH)	38
5.1.2.3	Myslivecká sdružení (MS)	38
5.1.2.4	Sportovně zaměřené spolky	38
5.1.2.5	Náboženské spolky	39
5.1.2.6	Ostatní spolky	39
5.1.3	Základní a mateřská škola Bouzov	39
5.1.4	Podnikatelské subjekty v obci	40
5.2	Participace občanů na politickém dění v obci z hlediska voleb do místního zastupitelstva obce	41
5.2.1	Počty kandidátů a kandidátních listin ve vztahu k počtu mandátů	41
5.2.2	Volební účast	42
5.3	Rozbor skupiny zvolených zastupitelů obce na základě dostupných údajů	43
5.3.1	Věková struktura zastupitelů obce	43
5.3.2	Podíl vysokoškolsky vzdělaných kandidátů	44
5.3.3	Podíl mužů a žen mezi zvolenými kandidáty	44
5.4	Financování obce Bouzov	45
5.4.1	Rozpočet obce Bouzov	45
5.4.2	Dotace pro obec Bouzov	47
5.4.3	Vlastní výdělečná činnost	48
5.5	Komunikace obecních orgánů s občany	49
5.6	Vybrané případy rozhodování obecního zastupitelstva	49
5.6.1	Víceúčelový sportovní areál Bouzov	49

5.6.2	Těžba vápence na Holém Vrchu ve Hvozdečku	51
5.6.3	Splašková kanalizace v obci Bouzov	52
5.7	Vysledované mechanismy rozhodování obecního zastupitelstva	53
5.7.1	Spolupráce zastupitelů a pracovní schůzky	53
5.7.2	Iniciování návrhů investic	54
5.7.3	Vliv občanů na rozhodovací procesy zastupitelstva	54
6	Shrnutí práce a závěr	55
7	Seznam použitých zdrojů	59
8	Přílohy	62
8.1	Příloha č.1 – Zvolení zastupitelé v obci Bouzov (1998 – 2014).....	62
8.2	Příloha č.2 – Obsazené funkce zastupitelstva po volbách v roce 2014.....	64
8.3	Příloha č.3 – Rozhovory se zastupiteli obce Bouzov	65
8.4	Příloha č.4 – Obrazové přílohy	75
8.4.1	Obec Bouzov.....	75
8.4.2	Nákupy a projekty s podporou fondů EU a státního rozpočtu.....	76
8.5	Příloha č.5 – Volební program strany SOS pro volby v roce 2014.....	77

1 Úvod

Tématem této bakalářské práce je komunální politika v obci Bouzov. Jde o případovou studii zaměřující se na mechanismy formování zastupitelstva v komunálních volbách, vývoj sociometrických ukazatelů, otázku financování obce a v neposlední řadě na rozbor mechanismů rozhodování obecního zastupitelstva.

Obec Bouzov představuje v celku průměrnou obec severomoravského venkova. Její doložená historie spadá do 14. století, kdy první známý držitel obce nechal postavit hrad, který se v současné době těší velkému zájmu turistů. Tato přednost posiluje veřejný život v obci a také představuje určitou výhodu v získávání státních nebo evropských dotací na různé projekty související s turistickým ruchem nebo volnočasovými aktivitami.

Z demografického hlediska patří Bouzov mezi středně velké obce. Obec má celkem 13 částí, ve kterých žije okolo 1500 obyvatel. Středisková obec Bouzov zde soustřeďuje základní služby pro obyvatele – je zřizovatelem mateřské a základní školy, zajišťuje chod zdravotního střediska a domova důchodců, poskytuje podporu místním spolkům. Zastupitelstvo obce je voleno v pravidelných komunálních volbách a má 15 členů, ze kterých se vždy formuje rada obce se starostou a místostarostou a dále povinný finanční a kontrolní výbor.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem bakalářské práce je problematika místní samosprávy. Výzkum byl zaměřen na vybranou obec Bouzov v Olomouckém kraji.

Cílem práce je v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele obce a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v obci (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské skupiny apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě komparace výsledků komunálních voleb a vybraných případů projednávaných zastupitelstvem obce.

Obec Bouzov byla pro výzkum vybrána, protože je zajímavá z hlediska složení zastupitelstva a svých rozvojových projektů. Navíc je toto místo turisticky velmi atraktivní, má vysoký podíl politicky aktivních občanů a velké množství spolků.

Vedle základních výše uvedených cílů bylo na začátku položeno několik výzkumných otázek sledujících postavení starosty v rámci rozhodovacího procesu zastupitelstva, jeho role v rozvojových aktivitách obce, změny ve složení zastupitelstva po jednotlivých volbách, vývoj zájmu občanů kandidovat ve volbách, hodnocení volební účasti, úroveň stranické příslušnosti kandidátů a v neposlední řadě také schopnost komunikace zastupitelstva s voliči.

Cílem bylo také zjistit, zda občané využili formálních nástrojů ovlivňování rozhodování místního zastupitelstva jako je anketa, petice nebo referendum.

2.2 Metodika

Ve výzkumu samosprávy (politiky) na lokální (komunální) úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku pohlíží jako na nejnižší patro politiky jako celku. Nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik je tolik, kolik je obcí. Jeho základní metodou jsou většinou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení (Balík, 2005, s.166-167).

Při vypracování práce byl využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce je postavena jako případová studie. Ke sběru dat byly využity zejména dvě základní techniky: studium veřejně dostupných dokumentů (data Českého statistického úřadu, data Ministerstva práce a sociálních věcí, zápisy z jednání zastupitelstva obce, obecní noviny, informace zveřejněné na webových stránkách obce) a dotazování (podklady od zaměstnanců Obecního úřadu obce Bouzov a polostandardizované rozhovory se zastupiteli obce, které byly zaměřeny na tvorbu kandidátek, volební koalice, samotné fungování zastupitelstva, roli starosty a zastupitelů v rozvoji obce – viz. Příloha č.3).

3 Teoretická východiska

3.1 Obec - vymezení pojmu

3.1.1 Vznik a vývoj územní samosprávy

Vznik územní samosprávy je úzce spjat s vývojem a úlohou státu. Na základě kulturních, jazykových či ekonomických faktorů, případně na křižovatkách obchodních cest vznikaly územně menší útvary, kde lidé spolu blíže komunikovali a vytvářeli různá uskupení nezávislá na státu. Etnicky, jazykově a tradicemi potom takové menší celky postupně vytvořily základ pro vznik regionů (vyšších stupňů samosprávy). Územní samospráva takto vznikala přirozeně (jako obce, města, municipalities) s větším či menším počtem obyvatel a následně z vůle státu (na regionální úrovni). (Provazníková, 2015, s.13)

3.1.2 Struktura územní samosprávy v Evropské unii

S ohledem na historický vývoj v jednotlivých zemích je územní správa v jednotlivých státech EU uspořádána do jedné, dvou nebo tří úrovní. Ve federativních zemích (např. v Rakousku a Belgii) je nepřítomnost regionální úrovně nahrazena existencí federálních zemí. V unitárních státech lze najít tříúrovňovou samosprávu (např. ve Francii nebo Itálii) nebo dvoustupňovou samosprávu (např. v Dánsku a České republice). Nejmenší země mají obvykle jedinou úroveň samosprávy (např. Malta nebo Lucembursko). (Provazníková, 2015, s.18)

V České republice dvoustupňovou samosprávu reprezentují obecní úřady a krajské úřady, které vznikly na základě ústavního zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků. Zároveň následně došlo k zániku okresních úřadů, které existovaly do roku 2002. Jejich pravomoci byly rozděleny mezi obce a kraje. (Provazníková, 2015, s.18)

3.1.3 Vymezení pojmu „obec“

Obec je z hlediska samosprávy nejmenší definovaná jednotka v demokratických zemích. Především malé obce umožňují svým občanům vzájemně se znát, setkávat se při kulturních a společenských akcích, v zájmových spolcích a sdruženích, a to dává takovým obcím velmi specifické postavení vůči větším samosprávným celkům. Z hlediska historie jsou obce pospolitostí a sídly obyvatel, které mají své vlastní tradice a zvyky, specifické majetkové poměry související s vlastnictvím půdy (zemědělství), lesů, rybníků nebo

například míst s nerostným bohatstvím. Díky průmyslové revoluci a zejména v současné moderní době se tyto specifické znaky zásadním způsobem mění, nastupující individualismus a konzumerismus způsobuje ústup tradic, pospolitosti a sdílení aktivit. Zvýšená mobilita obyvatel, změna životního stylu a nezávislost na vlastní produkci potravin znamená v posledních sto letech zásadní proměnu života v obcích. Na základě této proměny dohází k rozpolcenosti chápání funkce obce, která je vystihována dvěma pojmy. První z nich (nazývaná *společenství*) chápe obec jako kolektivistickou společnost, vychází z altruismu sousedské pospolitosti. Druhá z nich (nazývaná *společnost*) chápe obec jako jednotku ekonomickou, složenou ze soutěžících egoistických jedinců. Tento rozpor se pak promítá například v debatách o dotacích na domovy důchodců, bezbariérových přístupech nebo o pomoci sociálně slabším. (Balík, 2009, s.29) Ve velmi současné politické debatě v České republice můžeme sledovat tento trend k tomuto druhému pohledu například ve volebních sloganech Hnutí ANO, které chce „řídít stát jako firmu“.

V legislativním slova smyslu obec tvoří nejnižší úroveň organizace politické moci. Prostřednictvím zákonů je definován jejich vznik a postavení – jsou vymezeny jejich pravomoci, působnost, autonomie a odpovědnost, dále rozsah samostatné a přenesené působnosti a také vztahy obce s jinými stupni územní samosprávy. V neposlední řadě příslušné zákony vymezují i ekonomické předpoklady fungování. (Provazníková, 2015, s. 15).

Zákon o obcích je rozděluje do následujících kategorií – obce venkovského typu, obce městského typu, města bez dalšího vymezení, města se zvláštním postavením (tzv. statutární města) a nakonec samostatně stojí hlavní město Praha. (Šaradín, Outlý, 2004, s.13)

Základním vymezením obce je její území a může být vymezeno jedním nebo více katastrálními územími. Jelikož je území našeho státu rozděleno mezi obce a vojenské prostory, nová obec může vzniknout pouze oddělením od již existující obce nebo změnou či zánikem vojenského prostoru. Navíc musí obec být definována na základě katastrálního území, aby nedošlo ke zbytečné fragmentaci místní samosprávy. Dále nesmí obec sousedit pouze s jednou obcí, ale minimálně se dvěma nebo jednou a cizím státem. Toto pravidlo zase zabráňuje vzniku tzv. vnitro-obecních enkláv (např. centrálním městských částí). A posledním zásadním pravidlem je požadavek, aby nová obec nebo zbytková obec po rozdělení měla minimálně 1000 obyvatel. (Balík, 2009, s.61)

3.1.4 Funkce a působnost obcí

V rovině obecné by měly obce být zodpovědné za zajištění sociálních služeb, vzdělávání, bydlení a rekreaci. Obce by se dle tohoto přístupu měly orientovat na ty základní činnosti, jež jsou pro příjmově chudé či průměrné občany v soukromé sféře příliš drahé. Zdravotní péče, veřejná doprava, veřejné školství nebo sociální služby tak jsou zajišťovány pro ty, kdo si je nemohou dovolit.“ (Balík, 2009, s.29)

Funkce obce tedy můžeme definovat v těchto sedmi oblastech:

- **Politická funkce** – zahrnuje vyhlášení referenda, volby a ustavení orgánů obcí, udělování čestného občanství apod.
- **Ekonomická funkce** – od sestavování rozpočtu obce až po schvalování závěrečného účtu, inventury majetku, zřizování peněžních fondů, poskytování a přijímání darů, zřizování nebo podpora nadací atd.
- **Sociální funkce** – vztahuje se zejména ke vzdělávání, zdravotní péči, kulturní činnosti, sportovním aktivitám apod.
- **Ekologická funkce** – týká se udržování pořádku a čistoty obce, tedy zejména odvozu a likvidace odpadu, odvádění a čištění odpadních vod
- **Bezpečnostní funkce** – v omezené míře může například jít o zřízení obecní policie
- **Infrastrukturní funkce** – tato funkce míří zejména na údržbu komunikací (silnic, chodníků, cyklostezek), dále pak na údržbu a rozšiřování vodovodů a kanalizací
- **Prognostická funkce** – tato funkce míří na dlouhodobé cíle rozvoje obce jako je schvalování programu rozvoje a územního plánu, jednání o koncepcích budoucího směřování obce ve všech oblastech jejího působení (Balík, 2009, s.30)

Na působnost obcí je možné nahlížet z několika pohledů. Jedná se o věcnou působnost (úprava určitých společenských vztahů), prostorovou působnost (na určitém území), osobní působnost (zaměřená na určitou skupinu osob) a časovou působnost (ohraňovaná v určitém čase). K těmto působnostem využívá subjekt veřejné správy zákonem dané pravomoci.

Dle zákona o obcích patří do samostatné působnosti obce zejména hospodaření obce, program rozvoje územního obvodu obce, rozpočet obce, účast obce v právnických

osobách, návrh změn katastrálního území, ustanovení orgánů samosprávy a řešení návrhů, podnětů a připomínek zastupitelů obce a orgánů obce. (Balík, 2009, s.64)

Zvláštní zákony rovněž doplňují činnosti jako je například územně plánovací dokumentace, zřizování a správa předškolních zařízení, základních škol, základních uměleckých škol, zřizování jednotky dobrovolných hasičů a zabezpečení úkolů požární ochrany v obci, místní poplatky nebo vedení obecní kroniky. (Balík, 2009, s.64)

3.1.5 Zapojení obcí do politického systému

Pravomoci a financování obcí zásadním způsobem ovlivňují míru, v jaké jsou obce zapojeny do politického systému. Tato míra není žádnou historickou daností, ale jde vlastně o dynamický proces hledání vhodného rozložení pravomocí. V roce 2004 bylo například založeno Sdružení obcí proti omezování samosprávy s cílem protestu proti zákonům omezujících obecní samosprávu. Cílem tohoto sdružení bylo například spolurozhodování o nových trasách silnic a dálnic, o umístění průmyslových zón a dalších staveb na území obcí, a aby nebylo o těchto zásadních projektech rozhodováno v parlamentu nebo na krajském zastupitelstvu („o nás, bez nás“). (Balík, 2008, s.27)

Druhým pohledem na zapojení obcí do politického systému je provázanost personální. Starostové obcí se mohou stát poslanci, senátoři, evropskými poslanci či krajskými představiteli. Mnoho poslanců parlamentu, senátorů a evropských poslanců má za sebou zkušenosti z komunální politiky (například z 24 českých europoslanců jich má více než třetina spojení s komunální sférou). (Balík, 2008, s.27)

3.1.6 Zastupitelstvo obce a jeho složení

Zastupitelstvo obce tvoří zvolení zástupci obce, kteří ze svých řad dále volí radu, starostu a místostarostu. Zastupitelstvo je považováno za orgán samosprávy, který v určených mezích (např. schvalování územního plánu, hospodaření, zřizování a rušení výborů apod.) rozhoduje na místní úrovni. Zvolená rada může mít vyhrazeny další kompetence, zastupitelstvo vždy musí zřídit finanční a kontrolní výbor. Zastupitelstvo se musí konat nejméně jednou za tři měsíce, musí být veřejné a může se usnášet, pouze pokud je přítomna nadpoloviční většina zastupitelů. Zároveň k přijetí usnesení je potřeba nadpoloviční většina všech zastupitelů. (Hudák, Jüptner, 2003, s.9)

Pravomoci starosty jsou v různých státech často rozdílné. Toto postavení může být velmi silné (např. přímo volený starosta) nebo může být pouze reprezentantem

kolektivního vedení. Náš systém je považován v rámci postavení starosty od roku 1990 za kolektivní vedení, výkonnou kolektivní funkci má rada obce, která je volena z vlastních řad zastupitelů. (Heinelt, Hlepas, 2006, s.31-33) Zároveň ale starosta v menších obcích dle provedených dotazníkových šetření v ČR nejčastěji nastoluje agendu. (Bernard et al. 2011)

Rada obce je užší skupina zastupitelů. Její zřízení je podmíněno minimálním počtem patnácti zastupitelů, v opačném případě rada zřízena není a její funkci plní starosta obce. Rada je výkonným orgánem obce, její schůze jsou neveřejné a podobně jako v případě zastupitelstva je pro přijetí usnesení nutná nadpoloviční podpora návrhu. Starosta je nejvýše postaveným zástupcem obce, zároveň je i členem rady obce. Má určité vymezené pravomoci svěřené mu do rukou radou obce, je lídrem ve smyslu organizování a vedení schůzí zastupitelstva. Pokud rada není zřízena z důvodu minimálního počtu zastupitelů, je pozice starosty výrazně silnější. (Hudák, Jüptner, 2003, s.9)

Každá obec musí mít vždy zřízen finanční a kontrolní výbor. Pokud v obci žije podle posledního sčítání lidu alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizují se i výbor pro národnostní menšiny. Zastupitelstvo může zřídit v případě potřeby osadní nebo místní výbory. (Provazníková, 2015, s.28)

3.2 Financování obcí

3.2.1 Vznik a vývoj financování obcí

Postupným historickým vývojem obce a města ztrácela svoji ekonomickou samostatnost, protože tato se stávala překážkou jejich dalšího rozvoje. Existující chudá a bohatá města způsobovala nežádoucí migraci obyvatel a zpomalovala tak rozvoj celého státu. S cílem omezení velkých rozdílů a podpoření obcí a měst, která nebyla často schopna zabezpečit základní služby pro obyvatele, dochází k postupné centralizaci – posilování pravomocí státu. Dopady Velké hospodářské krize a následně dvou světových válek (které vyžadovaly centrální řízení a financování hospodářství) vytvářejí dnešní podobu pravomocí státu s výrazným vlivem na financování samosprávných obcí a měst. (Provazníková, 2015, s.14)

3.2.2 Vymezení financování obcí vůči státu a typy příjmů obecních rozpočtů

Způsob a výše financování obcí vyjadřuje reálné postavení samosprávy obcí vůči státu. Pro objektivní posouzení je klíčová stránka příjmů rozpočtů obcí. Pokud by obce

byly úplně nezávislé na státu (například vlastním výběrem daní), hrozila by do jisté míry dezintegrace státu. Proto je běžné, že se kombinují příjmy státní a příjmy vlastní. Neexistují tedy něco jako obecní daně nebo obecní přírážky k daním a obce tedy mohou získat pouze příjmy z výnosů vlastního majetku (pronájmy, obecní služby apod.).

(Balík, 2009, s.33)

Definované čtyři skupiny příjmů obecních rozpočtů:

- **Daňové** – jde o nejvýznamnější zdroj příjmů složených z tzv. sdílených typů daní a tzv. svěřených daní
- **Nedaňové** – jde o příjmy obce z vlastního podnikání, různé poplatky, příjmy z pokut a penále, dary, dotace apod.
- **Kapitálové** - například prodej akcií nebo majetkových podílů obce
- **Dotace** – tyto mohou být krajské, státní nebo z evropských fondů

(Balík, 2008, s.23)

3.2.3 Způsob přerozdělování daní do rozpočtů obcí a jeho hodnocení

Samostatnou otázkou tvoří rozdělování sdílených daní, které je postaveno od roku 2000 na výpočtu dle počtu obyvatel obce. Bylo definováno celkem čtrnáct velikostních kategorií obcí s postupně rostoucím koeficientem na jednoho obyvatele. Důvodem je vyšší míra plnění funkcí větších obcí proti plněným funkcím menších obcí. Tento poměr je sice úměrný počtu obyvatel, ale náklady na tyto rozšířené funkce jsou vyšší, než je tento poměr. Jde například o zajištění městské hromadné dopravy nebo chodu divadel a galerií. Samozřejmě je toto nastavení diskutabilní a vzniká spousta otázek nad stanovenými koeficienty (proč například má Praha 1,65 x větší podíl na obyvatele než Brno, přestože zajišťují v podstatě stejnou škálu funkcí). U obcí a měst, které se nacházely na hranici počtu obyvatel, byla vidět snaha o získání potřebného počtu obyvatel (například připojením okolních obcí či přesvědčením občanů bydlících v dané obci či městě bez trvalého bydliště, aby si bydliště změnili). Výsledkem je celkový dojem, že stát nepřístupuje k českým obcím jako ke skutečně plnohodnotným částem našeho politického systému. (Balík, 2008, s.23)

3.2.4 Struktura rozpočtu obce

Struktura rozpočtu obce dává do souladu plánované příjmy a výdaje obce. Jedná se však o velmi předběžný plán, protože v průběhu rozpočtového období (kalendářního roku)

dochází jednak k časovému nesouladu příjmů a výdajů a také ke změnám v samotných položkách (mimořádné příjmy a výdaje, poskytnuté dotace apod.). Přesto je tvorba rozpočtu základní finanční nástroj, který poskytuje zastupitelům přehled o jednotlivých příjmech (které přímo obvykle obec neovlivní) a výdajích (které obec víceméně plánuje pro naplnění různých závazků a potřeb). Rozpočet je tedy bilancí příjmů a výdajů, která porovnává sumu plánovaných příjmů a peněžních prostředků na začátku období na jedné straně a výdaje za dané období plus sumu peněžních prostředků na konci období. Prostým rozdílem finančních prostředků na začátku a konci daného období zjistíme, zda obec tvořila rezervu nebo ji naopak spotřebovala. Rozpočet tedy zároveň slouží jako finanční plán. (Provazníková, 2015, s.51)

3.2.5 Tvorba a schvalování rozpočtu

V České republice se sestavuje rozpočet vždy na období jednoho kalendářního roku. Sestavení rozpočtu má na starost obvykle finanční výbor dané obce. Samotná tvorba rozpočtu začíná tzv. rozpočtovým výhledem, který představuje kvalifikovaný odhad budoucích příjmů a výdajů. Tento výhled je následně zpřesňován na základě informací o státním rozpočtu, plánu vazeb na rozpočty jiných územních celků, podkladů jednotlivých odpovědných osob až do finálního stádia, kdy je rozpočet dokončen a připraven ke schválení zastupiteli obce. Schvalování rozpočtu je v pravomoci výhradně zastupitelů. Schválený rozpočet na základě rozdílů příjmů a výdajů může být vyrovnaný, přebytkový nebo schodkový. Případný schodek musí být pokryt přebytkem z minulých let nebo úvěrem. Rozpočet musí být vždy maximálně reálný, pravdivý a úplný. (Provazníková, 2015, s.51)

3.2.6 Zadlužování obcí

V druhé polovině 20. století můžeme pozorovat v Evropě zvyšující se deficitnost veřejných rozpočtů a finanční potíže, způsobené realizovanou politikou státu blahobytu a následně ropnými šoky a ekonomickou recesí v 70. a 80. letech. Ve snahách omezit tento trend přistoupili některé země k redukci transferů ze státních rozpočtů do obecních rozpočtů. Na druhé straně ale dochází ke zvyšování požadavků na poskytování některých služeb (zejména sociálních), případně požadavků na plnění určitých norem ve vztahu k životnímu prostředí (například čištění odpadních vod), což opačně klade velké nároky na rozpočty územních samospráv. Uvedený rozpor vedl k tomu, že v posledních letech většina

zemí přistoupila k reformě územní veřejné správy s cílem optimalizovat její strukturu, funkce, efektivnost v rozhodování a model financování. (Provazníková, 2015, s.14)

3.3 Participace občanů na lokální politické úrovni

3.3.1 Odpovědné občanství a demokracie

Triumf demokracie, tak můžeme nazývat změnu mnoha režimů celosvětově v posledních desetiletích. Tento proces souvisí s růstem hodnot liberalismu a požadavkem občanů na individuální autonomii. Demokracie je spojována s ochranou lidských práv a svobod a jejím ideálem je odpovědný občan. (Čmejrek a kol., 2009, s.6-7)

V souvislosti s rychlými změnami na globální úrovni ale dochází ke zpochybňování schopnosti demokracie takovým výzvám čelit. V takovémto nově definovaném politickém prostoru dochází ke dvěma tendencím, jak přehodnotit demokracii coby efektivního rozhodovacího procesu. Na jedné straně se prosazuje myšlenka „globálního demokratického občanství“ a na druhé straně a opačně k tomuto definujeme snahu o rozvoj „lokální demokracie“. Pro tento druhý případ definujeme míru demokracie a její úspěšné zakotvení jako „míru občanské participace na lokální úrovni“. (Čmejrek a kol., 2009, s.7)

3.3.2 Participace občanů na politickém dění a názorové štěpení

Účast občanů ve volbách je považována za základní ukazatel participace občanů na politickém dění. V ČR je volební účast od počátku 90.let, kdy byla velmi vysoká, klesající na všech úrovních voleb. Celkově ale menší obce, které nemají status města, dosahují ve srovnání s celostátním průměrem vyšší volební účasti a její pokles je také od 90. let pomalejší než v případě ostatních typů voleb. (Čmejrek a kol., 2009, s.25)

K dalším ukazatelům participace na místní úrovni patří zapojení občanů do činnosti politických stran a zájmových skupin, občanské iniciativy, různé formy vytváření veřejného mínění, aktivity územních samospráv apod. Novým prostorem pro zapojení občanů do politického dění na lokální úrovni jsou také informační technologie. Občanská participace může také nabývat formy protestu. Jedná se například o petice či akce občanského odporu. V některých případech může taková akce vyústit až do účasti ve volbách, například v podobě utvoření místního sdružení nezávislých kandidátů s definovaným protestním profilem svého programu. (Čmejrek a kol., 2009, s.28)

Nejllepší představu o politické participaci občanů získáme, pokud základní data o volební účasti a stranické příslušnosti kandidátů a zvolených zástupců kombinujeme

s dalšími údaji. Velkou vypovídací hodnotu má zejména podíl počtu kandidátů na celkovém počtu oprávněných voličů. (Čmejrek a kol., 2009, s.29)

Dalším důležitým ukazatelem občanské participace na veřejném životě je zájem místních občanů o zasedání zastupitelstva a účast na něm. Velký vliv na takovou účast může mít atmosféra zasedání, zda je program dobře připraven a zda se na zasedání diskutuje. Pokud tomu tak není a zasedání je spíše formální (rozhodnutí jsou dohodnuta předem na neveřejném zasedání), bývá účast občanů na zasedáních minimální. (Čmejrek a kol., 2009, s.31-32)

Součástí participace občanů na politickém dění obce je také velmi časté názorové štěpení, ke kterému dochází nejen na úrovni politických stran, ale také kvůli různému chápání a tím prosazování priorit obce a rozvojových vizí. Ke konfrontaci dochází velmi často při projednávání konkrétních projektů (například protipovodňových opatření nebo turisticky zaměřených projektů). Typické štěpení probíhá mezi starousedlíky a přistěhovalci, tzv. náplavami. To je běžné pro obce v zázemích velkých měst. Ke štěpení také obvykle dochází na základě etnických rozdílů, historické kontinuity nebo lokální identity. (Čmejrek a kol., 2009, s.33-34)

3.4 Volby do zastupitelstva obce

3.4.1 Volby a demokracie

Volby představují v moderní demokracii způsob uplatnění lidských práv v podmínkách reprezentativní vlády. Tímto se každý dospělý občan může (a nemusí) podílet na společenské samosprávě. Pojem demokracie je však v současnosti vnímán také jako harmonizace lidských vztahů, cesta k materiálním cílům a záruka míru a bezpečnosti občanů. Bohužel však tato vize není příliš naplňována, protože u některých skupin obyvatel může docházet k poklesu blahobytu, demokratické státy jsou konfrontovány s vnitřním násilím a přestože spolu obvykle přímo neválčí, podílejí se na konfliktech a likvidaci nepohodlných režimů. Dále můžeme poukázat na příklad Adolfa Hitlera, který se k moci dostal demokratickou cestou. Proto je nejlepší vnímat demokracii více obecně jako specifický způsob řešení vnitrostátních politických rozporů a konfliktů, a to při využití většinového principu při přijímání rozhodnutí. (Krejčí, 2006, s.17)

Demokracie je často také spojována s ideou lidských práv, čímž je vyjádřeno spojení politických a sociálních práv občanů. Toto chápání demokracie navazuje historicky na renesanční, protestantské a osvícenské chápání svobody jednotlivce, čímž ho pokládá

do středu spravedlivého politického systému. Tím se demokracie stává procesem přetváření lidských práv v politické instituce a normy. Teoretikové moderní demokracie se navíc v úvahách vrací k sociálnímu rozměru politického systému a tvrdí, že pouze sociální stát může být demokratický. Norský politolog Stein Rokkan na základě studia průmyslové a národní revoluce přímo poukázal na modernizaci jako na cestu k sociálnímu státu. Ve své analýze vidí postupně čtyři stupně vývoje států – od budování státu, přes utváření národa a rozvoj masové politiky až po sociální stát. (Krejčí, 2006, s.32)

Podle amerického profesora politologie Roberta Dala demokracie zase funguje pouze v zemích s kapitalistickou tržní ekonomikou. Na druhou stranu stejný autor upozorňuje na vytváření nerovností, které jsou důsledkem právě kapitalismu. Tím zároveň dochází také k nerovnému rozdělení politických zdrojů. I v Dahlově koncepci je tedy přítomno napětí a on sám nevěří v naplnění myšlenky ideální demokracie. (Krejčí, 2006, s.32)

3.4.2 Volební systém

Volební systém zahrnuje všechny účastníky (jednotlivce a instituce), kteří se účastní voleb. V užším slova smyslu jde o pravidla a sociální normy, které řídí a regulují průběh voleb. Tato pravidla jsou státem stanovená a definují předvolební přípravy, organizaci voleb a vyhodnocování volebních výsledků. Je důležité si uvědomit, že každé volby v demokracii je nutné opatřit mechanismem, který z pestrého názorového proudu umožní získat přiměřeně konzistentní jednotu politických sil. (Krejčí, 2006, s.49)

V obecném smyslu pak rozlišujeme volby podle většinového principu nebo podle principu poměrného zastoupení. Volební systém tak přitahuje velkou pozornost politiků, protože nastavená pravidla ovlivňují volební chování a tudíž částečně i výsledek voleb a zároveň jsou tato pravidla ovladatelná z mocenského centra. Výběr volebního systému mezi poměrným zastoupením a většinovým systémem je dán především historicky a v současných volebních modelech se často volební systém nachází někde mezi oběma krajními principy. Je nově definován smíšený typ, který obsahuje prvky obou principů. Většinový volební systém je historicky starší a jeho základní princip je prostý – vítěz bere vše, tedy vítěz voleb získá mandát. Většinový systém má různé podoby, ale v podstatě všechny směřují k tomuto jednoznačnému vítězi voleb. U systému poměrného zastoupení jde o to, aby byli reprezentováni také voliči, kteří nevolili vítěze. I tento princip má několik

variant, které jsou využívány. Oby systemy lze kombinovat v tzv. smíšeném volebním systému. (Krejčí, 2006, s.49)

Historie Česka a Slovenska je spojena se střídáním volebních systémů. Nejdříve dochází v roce 1918 k přechodu na systém poměrného zastoupení (tedy odklonem od většinového systému Rakousko-Uherska), většinový systém provází socialistickou éru a nyní po „sametové revoluci“ jsme se vrátili opět k systému poměrného zastoupení, které zůstává nedotčeno i po rozpadu Československa v roce 1993. (Krejčí, 2006, s.49)

Náš současný volební systém je kompromisem mezi volbou uskupení (v podobě kandidátních listin) a volbou jednotlivců (možnost vybírat kandidáty z více kandidátních listin). Tato rozpolcenost se pak projevuje v určitých úskalích a negativních dopadech na styl voleb, ve kterých vystupuje příliš mnoho nezávislých kandidátů bez deklarovaného politického názoru. Zvolení zastupitelé potom více vstupují do svých funkcí jako individua než jako členové svých uskupení. Starostou může být zvolen populární kandidát ovšem bez potřebných manažerských schopností a názorové integrity. Pro voliče pak může být vzniklé zastupitelstvo politicky nečitelnou skupinou, která není zástupcem občanů v pravém slova smyslu, ale důvěrou obdařenými individui, kteří jednájí na základě vnitřních pohnutek o správnosti svých názorů a zájmů. (Hudák, Jüptner, 2003, s.11)

3.4.3 Volby do zastupitelstva obcí

Volby do zastupitelstev tvoří jedny z celkem šesti voleb pořádaných v České republice. Dalšími jsou volby do Poslanecké sněmovny, Senátu, zastupitelstev krajů a do Evropského parlamentu. Nově také přibyla volba prezidenta republiky. Česká republika je unitárním státem, člení se však na územní samosprávné celky, kterými jsou obce a kraje. Jejich roli upravuje Ústava ČR (Hlava sedmá), která definuje pojem samosprávného celku, popisuje kompetence a postavení zastupitelstev, a stanovuje zásady volebního práva. Ze znění Ústavy vyplývá, že zastupitelé mají být voleni v tajném hlasování na základě definovaného volebního práva občanů ČR. Podrobnosti jsou dále stanoveny zákonem. Důležitým politologickým hlediskem je to, že Ústava nespecifikuje na rozdíl od voleb do Poslanecké sněmovny a Senátu, jaký volební systém se má pro volby do zastupitelstev použít a tím ponechává velký prostor pro kreativitu při tvorbě volebních pravidel. (Šaradín, Outlý, 2004, s.11)

Právo volit nebo být volen je v komunálních volbách umožněno zákonem pouze občanům České republiky (případně občanům jiných států dle mezinárodní úmluvy), kteří dosáhli věku 18 let a mají trvalé bydliště na území dané obce. (Šaradín, Outlý, 2004, s.17)

Volební zákon v případě komunálních voleb musí reflektovat dva rozdílné požadavky. Na malých obcích dochází k volbě jednotlivých (často nezávislých) kandidátů, protože lidé se zde obvykle dobře znají a zároveň na malých obcích nenajdeme často dostatečný počet kandidátů politických stran. Ve větších městech je situace zcela opačná - kandidáti nejsou natolik obecně známí a zároveň již zde mají politické strany dostatečný počet členů tak, aby mohly vytvořit kandidátní listiny. Proto ve městech kopíruje komunální politika politiku parlamentní. (Šaradín, Outlý, 2004, s.15)

3.4.4 Volební koalice

Volební systém poměrného zastoupení prakticky vyžaduje tvorbu koalic tak, aby bylo možné vytvořit skupiny s nadpolovičním počtem hlasů. Je možné vysledovat rozdílný přístup mezi evropskou a americkou tradicí. Evropské země jsou prostorem obsahující více politických stran (na rozdíl od amerického prostředí se dvěma dominantními politickými subjekty), proto zde tvorba koalic představuje odpovídající řešení mnohostranných výsledků voleb, v nichž obvykle žádný politický subjekt nedosáhne nadpoloviční většiny získaných hlasů a je nucen hledat spojence s podobným volebním programem a obecně názorem na řešení věcí veřejných. Dle americké školy je cílem vytvořit koalici s minimálním počtem členů, aby se politický vliv nemusel dělit mezi mnoho aktérů. Evropský přístup je na rozdíl od amerického zaměřen na programovou shodu spíše než na získání mocenských postů. Tento postoj pak vysvětluje, proč malé strany podporují koalici, aniž by se jí přímo účastnily. Obecně ale i zde platí snaha minimalizovat velikost vítězné koalice tak, aby vyjednávání bylo co nejsnazší. Na druhou stranu je ale zde možnost vytvořit záměrně větší koalici tak, aby dominantní strana nebyla snadno vydíratelná menší stranou. (Balík, 2008, s.35)

Způsob vytvoření koalic je nazýván typologie koalic a teoretici definovali několik základních typů jejich struktury na základě jejich programové shody a počtu aktérů. Jde o „minimální vítěznou ideově propojenou koalici“, „minimální vítěznou ideově nepropojenou koalici“, „velkou koalici“, „koalici nadměrně ideově propojenou“, „koalici nadměrně ideově nepropojenou“, „koalici širokou“ a „koalici všestrannou“. (Balík, 2008, s.35)

S tvorbou koalic souvisí úzce volba starosty. Není pravidlem, že starosta musí být nutně navržen ze strany, která je vítězem voleb. Důležité je, aby měl pro obsazení postu hlavního reprezentanta obce nadpoloviční počet hlasů. V menších volebních částech je často získání nejvyššího počtu preferenčních hlasů interpretováno jako doporučení voličů na tento nejvyšší post. Toto se však může stát předmětem sporu při konečném výběru kandidáta na ucházení se o místo starosty. Hledat v této diskusi spravedlivý princip je však velmi obtížné a vždy jde nakonec o nalezení shody, které mohou předcházet dlouhá jednání. Typické pro české politické prostředí je, že se starostou stává nejčastěji kandidát z vítězné kandidátky. Tento trend je patrný v čase a dochází k vyššímu podílu starostů z vítězných stran na úkor starostů z nevíťezných stran. Toto neplatí ale pro KSČM, která se na základě historického hodnocení stala nejodmítanější stranou (tedy ve většině případů, kdy se stala vítězem voleb, nebyla stranou, ze které vzešel starosta). (Balík, 2008, s.288)

3.4.5 Politické strany

Politické strany jsou postaveny na sdružování a organizaci lidí, kteří jednak mají společné zájmy a priority ohledně řízení věcí veřejných a na druhé straně se chtějí na tomto procesu rozhodování aktivně podílet. Takovéto zájmy a názory jsou často oficiálně deklarovány jako politický program, se kterým se strany v pravidelných volbách ucházejí o přízeň voličů a tím získání podílu na vládnutí. Naše demokracie se opírá o tzv. moderní demokratickou politickou stranu. Tento pojem označuje stranu, která sice umí být demokratickou opozicí proti současné vládě a jiným politickým uskupením, ale zároveň uznává daný režim za legitimní a nestaví se proti němu. Jinak řečeno, takováto strana se snaží o získání moci a prosazování svého programu na základě zákona. (Balík, 2008, s.105)

Mezi základní funkce každé politické strany patří zejména organizační funkce, osvětová funkce, mobilizační funkce, poskytování vůdců a formování vlády v případě úspěchu ve volbách. V pojetí současné demokratické teorie představují politické strany spojení mezi veřejností a státem. Demokratická společnost se prostřednictvím stran integruje na základě vytvoření oficiálního spektra názorových proudů. Vzniká struktura (řád) pro organizování zájmů jednotlivců. Navíc konkurence politických stran vytváří základ stability demokratického státu a strany jsou takto chápány jako nástroj transformace suverenity občanů na suverenitu parlamentu a vlády. (Balík, 2008, s.105)

Zajímavé hledisko je posouzení celkové stranické příslušnosti a stranické práce z celkové populace v demokratických společnostech. Podle dostupných údajů v Česku nepřesahuje stranická příslušnost dvě procenta obyvatelstva, obecně pak v demokratických zemích nepřesahuje 10 %. (Balík, 2008, s.105)

3.4.6 Kandidátní listiny

Občané, jejichž cílem je získat ve volbách dostatečnou důvěru a tím zastupitelský mandát, podávají kandidátní listinu jako registrované politické strany nebo hnutí či jejich koalice, dále jako nezávislí kandidáti či jejich sdružení. Nezávislí kandidáti navíc musí doložit petici voličů, kteří je podporují, v počtu stanovených hlasů na základě velikosti obce (počtu obyvatel). Každý volič má tolik hlasů, kolik se volí členů zastupitelstva. Důležité je, že hlasy není třeba odevzdat pro jednu kandidátní listinu, ale může je volič rozdělit pro kandidáty z různých volebních stran. Mandáty se po sečtení hlasů rozdělují dle tzv. d'Hondtovy metody (celkové počty hlasů se dělí celými čísly a vzniklé podíly se seřadí podle velikosti, čímž dojde k přidělování mandátů). Pokud dojde k situaci, že některý kandidát získá o 10 % více hlasů než je průměr kandidátní listiny, posune se na první místo kandidátky. V případě, že je takových kandidátů více, tito se seřadí podle získaných počtů hlasů. (Hudák, Jüptner, 2003, s.11)

Volební kandidátky představují seznam více kandidátů jedné strany, hnutí či koalice pro vícemandátový okruh. Můžeme definovat tři typy kandidátní listiny:

- Přísně vázaná kandidátní listina – u této listiny nesmí volič s listinou nijak manipulovat (škrtnat kandidáty, měnit jejich pořadí apod.)
- Vázaná kandidátní listina – v tomto případě smí volič dělat dílčí úpravy na daném seznamu například volbou preferenčních hlasů, tento typ listiny je v současné době používán také u nás
- Volná kandidátní listina – u této listiny má volič možnost například škrtnout nebo připsat kandidáta nebo přímo vybírat kandidáty z různých stran, hnutí či koalic, v Česku je dnes toto tzv. panašování umožněno při komunálních volbách (Krejčí, 2006, s.74)

Jednou ze zvláštností komunálních voleb je často malý počet kandidátů v malých obcích. Může se dokonce stát, že vznikne pouze jedna kandidátní listina, kde počet kandidátů odpovídá budoucímu počtu zastupitelů obce. Problém pak nastává, kdyby jednomu ze zastupitelů zanikl mandát a neměl ho kdo nahradit, čímž by klesl počet

zastupitelů pod zákonnou mez a musely by být vypsány nové volby. Volební zákon z roku 2001 na tuto možnou situaci pamatoval a umožňuje nejmenším obcím sestavit kandidátky s až o třetinu vyšším počtem kandidátů než je počet členů zastupitelstva. (Šaradín, Outlý, 2004, s.34)

S ohledem na chybějící stranické kandidáty na úrovni malých obcí se stává účast nezávislých kandidátů nutností. Takováto vzniklá sdružení nezávislých kandidátů se ale často stávají v případě větších obcí a měst silnou konkurencí pro zavedené politické strany. Právě v těchto středně velkých volebních okrscích dochází k dvojímu vnímání kandidátů – jako známých osobností a zároveň jako příslušníků stran. Z tohoto důvodu došlo v minulosti ke snahám účast nezávislých kandidátů znemožnit. Jednalo se o aktivitu poslanců ODS. Pokud se chtějí nezávislí kandidáti účastnit voleb, musejí při registraci kandidátní listiny předložit petici s podpisy občanů obce, kteří jejich kandidaturu podporují. Tímto způsobem se nahrazuje proces registrace dle zákona, která je povinná pro politické strany. I v tomto případě je možné vidět snahu velkých stran zkomplikovat účast nezávislých kandidátů. Například poslanec za ODS Pavel Hrnčír navrhoval v roce 2001 v rámci rozpravy o vládním návrhu nového zákona o volbách zvýšení počtu nutných podpisů podporovatelů kandidáta ze 7 % na 10 %. (Šaradín, Outlý, 2004, s.18)

4 Charakteristika obce, základní socioekonomické ukazatele

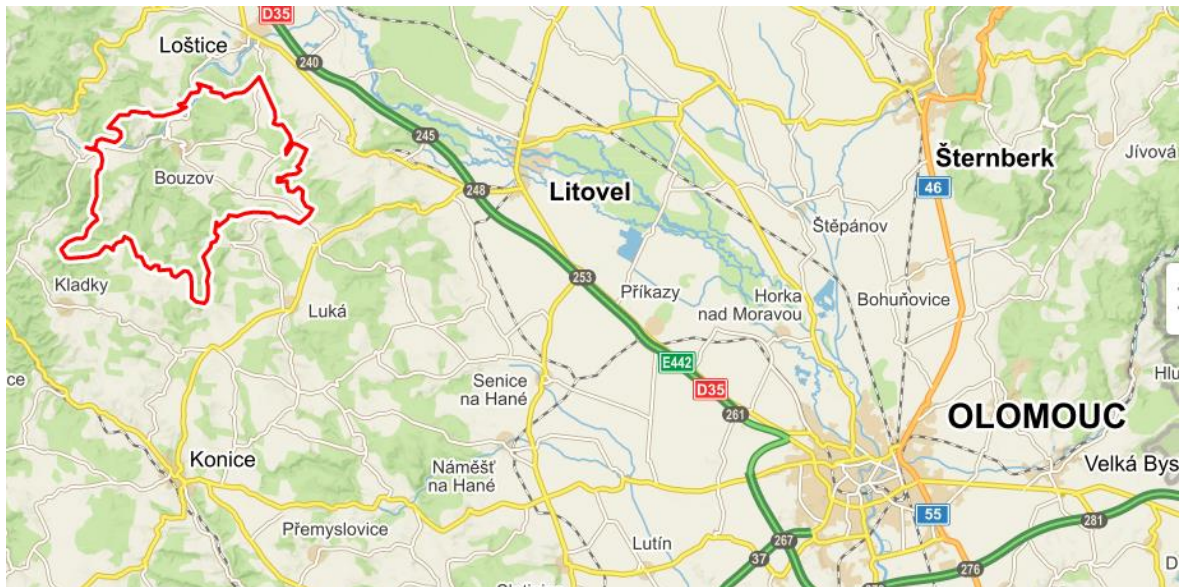
4.1 Charakteristika obce Bouzov

4.1.1 Základní popis obce Bouzov

Obec Bouzov leží severozápadně od města Olomouc a její katastr se rozkládá na ploše 4 232 ha. Obec tvoří celkem 13 částí – v abecedním pořadí: Bezděkov, Blažov, Bouzov, Doly, Hvozdečko, Jeřmaň, Kadeřín, Kovářov, Kozov, Obectov, Olešnice, Podolí, Svojanov. K 1.1.2016 žilo v celé obci 1 536 obyvatel. (www.obec-bouzov.cz)

Bouzov patří k velmi navštěvovaným obcím. Hlavní dominantu tvoří hrad, velkým lákadlem turistů je také Galerie v podhradí s Trojským koněm, minikary „Relax park Bouzov“, v roce 2000 obnovené Panské rybníky o rozloze 4,5 ha, Muzeum historie obce a řemesel vybudované v roce 2011 a další zajímavosti. Chloubou obce je i náměstí s kamenným křížem z roku 1816, které prošlo v roce 2013 rozsáhlou rekonstrukcí, na kterou navazovala rekonstrukce místní komunikace spojující centrum obce s hradem. Za pozornost rovněž stojí i v roce 2014 nově vybudovaná naučná stezka Bouzov-Javoříčko, která je určena jak pro pěší, tak pro cyklisty. (www.obec-bouzov.cz)

Mapa s polohou katastru obce Bouzov

Zdroj dat: Mapy.cz – online: www.mapy.cz

4.1.2 Stručná historie obce Bouzov

Bouzov podle historických pramenů nese své jméno patrně po zakladateli Búzovi z Búzova, který byl prvním známým držitelem obce počátkem 14.století. Tento majitel se také zasloužil o postavení zdejšího hradu, který měl sloužit ke střežení obchodní stezky vedoucí z Olomouce údolím Třebůvky až k městu Jevíčko. Až do 17. století se na Bouzově vystřídalo několik šlechtických rodů, mezi které patřili například pánové z Kunštátu a Poděbrad. Dokonce se má za to, že se zde narodil Jiří z Poděbrad. V roce 1695 prodal poslední český majitel celé panství řádu Německých rytířů. Až v roce 1850 se Bouzov na základě správního řízení stal součástí okresního hejtmanství v Litovli. Vymanil se tak po právní stránce ze závislosti na majiteli panství řádu Německých rytířů. (www.obec-bouzov.cz)

Nejvýznamnější událostí v dějinách obce se stala na přelomu 19. a 20.století zásadní přestavba hradu, kterou uskutečnil velmistr řádu Evžen Habsburský. Přestavba ovlivnila i celkový vzhled městečka, neboť znamenala nárůst počtu obyvatel obce. Bouzov se postupně stal kulturním a společenským střediskem celého okolí. (www.obec-bouzov.cz)

4.2 Socioekonomické ukazatele a posouzení jejich vlivu na místní samosprávu

4.2.1 Výběr socioekonomických ukazatelů - úvod ke kapitole

Socioekonomické ukazatele obce představují souhrn základních číselných charakteristik týkajících se obyvatel dané obce. Zaměřují se na demografické údaje, zaměstnanost, náboženské vyznání a národnost. Kromě samotných údajů je velmi důležitý i jejich vývoj v čase. Níže je uveden výběr základních socioekonomických údajů charakterizujících obec Bouzov a dále jsou uvedeny podstatné ukazatele, které mohou mít přímý vliv na formování orgánů do místní samosprávy (např. nezaměstnanost nebo náboženské vyznání).

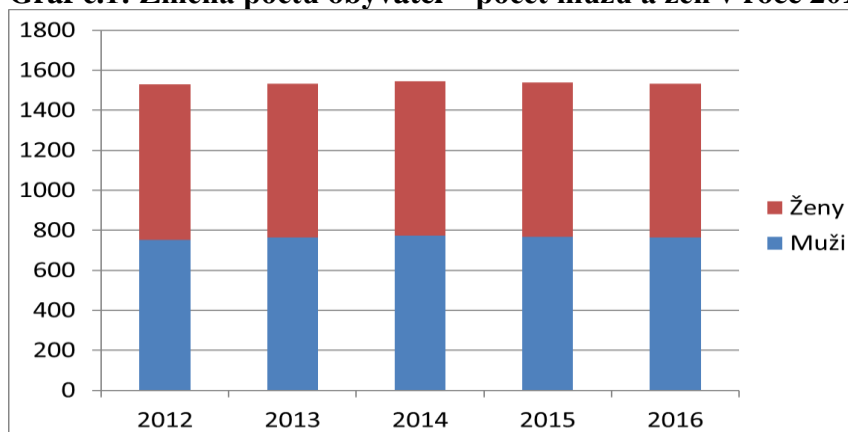
4.2.2 Demografické ukazatele obce Bouzov

Vybrané demografické ukazatele vyjadřují změny v počtu obyvatel v posledních pěti letech včetně změn v rozdělení počtu mužů a žen. Data doplňuje ukazatel o průměrném věku k danému datu (vždy ke konci roku).

Tabulka č.1: Počty obyvatel v obci v letech 2012 – 2016

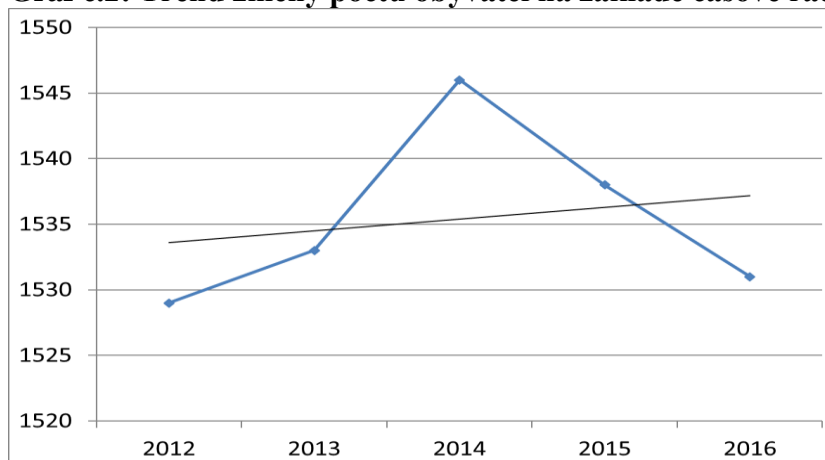
	31.12.2012	31.12.2013	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016
Počet obyvatel	1 529	1 533	1 546	1 538	1 531
z toho muži:	752	763	773	767	764
z toho ženy:	777	770	773	771	767
Přírůstek/úbytek	-4	+4	+13	-8	-7
Průměrný věk:	42,3	42,7	42,7	42,6	42,7

Zdroj dat: ČSÚ online www.czso.cz

Graf č.1: Změna počtu obyvatel – počet mužů a žen v roce 2012 - 2016

Zdroj dat: ČSÚ online www.czso.cz, vlastní graf

V dlouhodobém hledisku obec postupně ztrácí své obyvatele, kdy v roce 1869 měla 3255 obyvatel a poklesla na současných 1531 obyvatel (což je méně než polovina). Tento pokles se v posledních 25 letech zastavil na úrovni něco přes 1500 obyvatel. Dlouhodobé změny souvisí stejně jako v jiných obcích s rozvojem průmyslu ve městech a tím vyvolaným stěhováním obyvatel z obcí do měst. Na základě dat posledních pěti let lze konstatovat, že obci se obecně nedaří přilákat nové občany. (zdroj dat: www.czso.cz)

Graf č.2: Trend změny počtu obyvatel na základě časové řady let 2012 – 2016

Zdroj dat: ČSÚ online www.czso.cz, vlastní graf, doplněn lineární trend vývoje hodnoty

Trend vývoje počtu obyvatel v posledních pěti letech ukazuje velmi opatrně mírně vzrůstající počet obyvatel obce. Poslední dva roky ale znamenají pokles tohoto počtu.

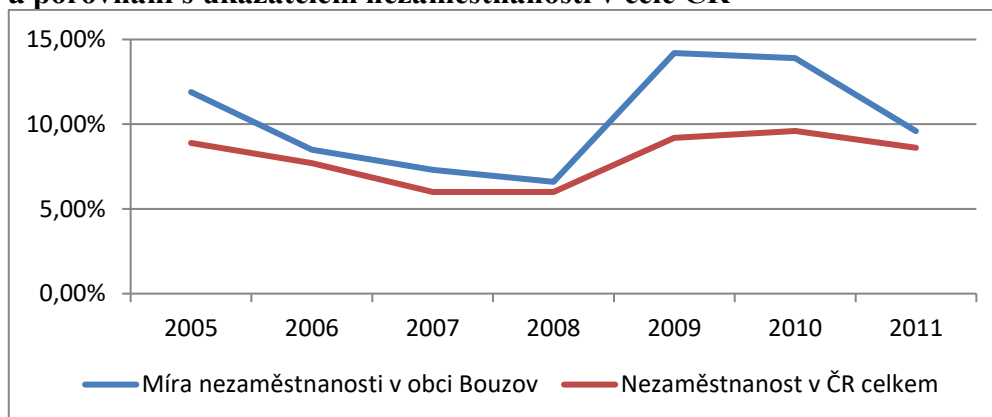
4.2.3 Nezaměstnanost obyvatel obce – míra registrované nezaměstnanosti

Tabulka č.2: Nezaměstnanost v obci Bouzov v letech 2005 až 2011 (vždy k 31.12.)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Dosažitelní uchazeči celkem	88	63	54	49	105	103	71
Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	740	740	740	740	740	740	740
Míra nezaměstnanosti	11,9 %	8,5 %	7,3 %	6,6 %	14,2 %	13,9 %	9,6 %
Volná místa	8	12	6	1	2	1	0
Porovnání - Nezaměstnanost v ČR celkem	8,9 %	7,7 %	6,0 %	6,0 %	9,2 %	9,6 %	8,6 %

Zdroj dat: MPSV online www.mpsv.cz

Graf č.3: Graf vývoje nezaměstnanosti v obci Bouzov v letech 2005 – 2011 a porovnání s ukazatelem nezaměstnanosti v celé ČR

Zdroj dat: MPSV online www.mpsv.cz, vlastní graf

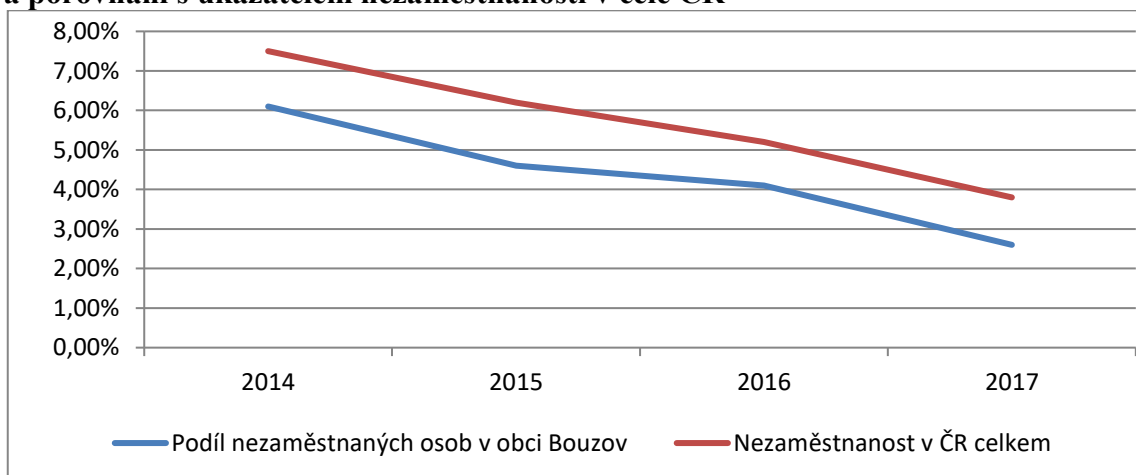
Tabulka č.3: Nezaměstnanost v obci Bouzov v letech 2014 až 2017 (vždy k 31.12.)

V tomto období používá Ministerstvo práce a sociální věcí novou metodiku. Ukazatel „Podíl nezaměstnaných osob“ v ní nahradil původní „Míru registrované nezaměstnanosti“. (www.mpsv.cz)

	2014	2015	2016	2017
Dosažitelní uchazeči 15-64	63	48	43	26
Obyvatelstvo 15-64	1041	1048	1039	1019
Podíl nezaměstnaných osob	6,1 %	4,6 %	4,1 %	2,6 %
Volná místa	1	1	2	1
Porovnání - Nezaměstnanost v ČR celkem	7,5 %	6,2 %	5,2 %	3,8 %

Zdroj dat: MPSV online www.mpsv.cz

Graf č.4: Graf vývoje nezaměstnanosti v obci Bouzov v letech 2014 – 2017 a porovnání s ukazatelem nezaměstnanosti v celé ČR

Zdroj dat: MPSV online www.mpsv.cz, vlastní graf

Tabulka č.4: Zaměstnanost v obci Bouzov dle odvětví v letech 2001 a 2011

	2001	2011
Ekonomicky aktivní	740	751
zemědělství, lesnictví, rybolov	117	58
průmysl	299	238
stavebnictví	55	47
obchod, opravy motor. vozidel	51	39
doprava a skladování	49	43
veřejná správa, obrana, soc. zabez.	35	30
vzdělávání, zdravotní a sociální péče	47	60
ostatní	12	143
nezaměstnaní	75	93

Zdroj dat: ČSÚ online www.czso.cz

Dle výše uvedených dat a grafů můžeme vidět korelaci mezi změnou nezaměstnanosti v celorepublikovém měřítku a nezaměstnaností v obci Bouzov. Zásadní změnou, která nastala mezi výše uvedenými sčítání lidu v letech 2001 a 2011, je výrazný úbytek obyvatel pracujících v zemědělství, což souviselo se zánikem místního zemědělského družstva. Tato velká skupina zaměstnanců musela často hledat práci mimo svůj původní obor, o čemž svědčí změny v jednotlivých kategoriích mezi roky 2001 a 2011.

4.2.4 Náboženské vyznání v obci Bouzov

Podobně jako u nezaměstnanosti musíme u náboženského vyznání vycházet z dat zjištěných na základě sčítání lidu.

Tabulka č.5: Náboženská víra v obci Bouzov dle sčítání lidu v roce 2011

	Celkem	Muži	Ženy
Obyvatelstvo celkem	1 501	735	766
Věřící – nehlásící se k žádné církvi	113	56	57
Věřící – hlásící se k církvi	292	125	167
Církev římskokatolická	251	111	140
Církev československá husitská	10	3	7
Českobratrské církve evangelická	-	-	-
Náboženská společnost Svědkové Jehovovi	3	-	3
Pravoslavná církev v českých zemích	4	2	2
Bez náboženské víry	451	236	215
Neuvedeno	645	318	327

Zdroj dat: ČSÚ online www.czso.cz

Necelá třetina obyvatel obce Bouzov uvedla v roce 2011, že je věřící, z toho většina se hlásí k Církvi římskokatolické. Jde o zhruba 16 % obyvatel, u kterých můžeme předpokládat větší sklon ke kandidování za stranu KDU-ČSL nebo alespoň její podporu v komunálních volbách. Necelá třetina obyvatel uvedla, že je bez náboženské víry. Velká skupina obyvatel svůj vztah k vyznání bohužel neuvedla.

4.2.5 Obyvatelé obce dle národnosti dle sčítání lidu v roce 2011

Tabulka č.6: Obyvatelé dle národnosti v obci Bouzov dle sčítání lidu v roce 2011

	Celkem	Muži	Ženy
Obyvatelstvo celkem	1 501	735	766
- z toho národnost			
česká	933	460	473
moravská	149	72	77
slezská	0	0	0
slovenská	9	3	6
německá	2	1	1
polská	0	0	0
romská	0	0	0
ukrajinská	1	1	0
vietnamská	0	0	0
neuvedeno	378	185	193

Zdroj dat: ČSÚ online www.czso.cz

Z uvedených dat je patrné, že velká část obyvatel se vedle české národnosti také hlásí k moravské národnosti. Tato skutečnost může mít podíl na úspěchu kandidáta strany

Moravané v komunálních volbách v roce 2014. Další národnostní skupiny jsou zastoupeny v minimálním počtu nebo vůbec.

4.2.6 Shrnutí rozboru socioekonomických ukazatelů obce

Dostupné socioekonomické údaje ukazují, že v obci stagnuje počet obyvatel. Obecní zastupitelstvo má nástroje, kterými tento stav může aktivně ovlivňovat (návrhem stavebních parcel pro rodinné domy v rámci územního plánu, tlakem na zvýšení atraktivity mateřské školky a základní školy, vyšší podporou místních služeb, zajištěním dodržování nočního klidu, kulturními akcemi apod.). Podobně stagnující oblastí je zaměstnanost v obci. Nezaměstnanost v podstatě kopíruje data na úrovni ČR, což ukazuje na to, že obec neovlivňuje podnikatelské možnosti místních obyvatel nebo je tento vliv minimální a nedotýká se místních nezaměstnaných.

5 Lokální politický systém

5.1 Aktéři politického procesu v obci Bouzov a jejich vzájemné vztahy

5.1.1 Politické strany a sdružení nezávislých kandidátů

5.1.1.1 Česká strana sociálně demokratická (ČSSD)

Tato strana působí na celorepublikové úrovni a patří k historicky nejstarším politickým stranám na našem území. V obecních volbách ale pod touto stranou kandidáti již nekandidují a naposledy měla tato strana své zastupitele v roce 1998. Několik kandidátů této strany v následujících letech kandidovalo za jiné politické uskupení (především nově jako nezávislí kandidáti) a byly v některých následujících volebních obdobích i zvoleny do místního zastupitelstva. Můžeme zde vidět přesun kandidátů mezi politickými uskupeními.

5.1.1.2 Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová

Tato strana také působí na celorepublikové úrovni a má dlouhou historii. Na rozdíl od předešlé ČSSD ale je v obci stále aktivní jak při sestavení kandidátky (naposledy v komunálních volbách v roce 2014), tak i získáváním mandátů zastupitele obce. Přesto v podílu zastupitelských mandátů není příliš úspěšná, z patnáctičlenné kandidátky se dostali do zastupitelstva v posledních volbách v roce 2014 pouze 2 kandidáti. V posledních mnoha volebních obdobích pak nejúspěšnějším rokem byl rok 2006, kdy ve volbách do místního zastupitelstva získali celkem 4 mandáty. Tato strana má vždy ve volbách několik kandidátů, kteří mají i její politickou příslušnost. Je pravděpodobné, že úspěšnost strany při volbách je spojena s velkým podílem občanů hlásících se k Církvi římskokatolické.

5.1.1.3 Strana pro otevřenou společnost (SOS) a SOS pro Bouzov

Tato strana také působí na celorepublikové úrovni, ale není už tolik úspěšná jako zmíněné strany ČSSD a KDU-ČSL. Tato strana byla založena v roce 1998 a její program je postaven na liberálně-ekologických hodnotách. (www.stranaos.cz) Kandidáti se pod touto navrhuje stranou pouze jednou účastnili voleb v roce 2006, ale nezískali tehdy žádný zastupitelský mandát. V následujícím volebním období v roce 2010 už jde toto uskupení do voleb jako nezávislí kandidáti pod podobným názvem SOS pro Bouzov (v rámci kontinuity názvu i programu) a získávají v těchto volbách čtyři mandáty. V roce 2014 pak získávají

zнову čtyři mandáty, to už pod znovu novým názvem SNK Sdružení pro otevřenou společnost.

5.1.1.4 Moravané

Moravané jsou další politickou stranou ucházející se o získání zastupitelských mandátů v obci Bouzov. Tato strana je aktivní také na celorepublikové úrovni, ale už svým názvem a programem primárně působí na Moravě. Tato strana svým programem usiluje o vyšší územní samosprávu Moravy. Strana postavila ve volbách do zastupitelstva obce svoji kandidátku poprvé v roce 2010, ale nebyla úspěšná a nezískala žádný mandát. V posledních volbách v obci Bouzov v roce 2014 pak získala tato strana jeden mandát. Tento úspěšný kandidát byl zároveň členem strany a lídrem kandidátky. (Rozhovor č.2)

5.1.1.5 Sdružení nezávislých kandidátů Bouzovska (SNK Bouzovska)

Toto sdružení nezávislých kandidátů je dlouhodobě nejúspěšnějším politickým uskupením obce Bouzov. Získává pravidelně nadpoloviční většinu zastupitelských mandátů a tím pozice starostu a místostarostu obce. Toto uskupení je úspěšné ve volbách již od roku 1990 a dokládá tak velkou atraktivitu politických uskupení postavených na jednotlivých osobnostech. Na této úrovni osobnost kandidáta převyšuje potencionální politický program strany, který je důležitější více na úrovni voleb do zastupitelstev krajů nebo voleb do Parlamentu ČR. (srov. Hudák, Jüptner, 2003, s.11)

5.1.1.6 Bouzovsko pro všechny (BPV)

Druhé sdružení nezávislých kandidátů je novým politickým uskupením objevujícím se až při posledních volbách v roce 2014. Sázka na nezávislost v tomto případě už tolik nevyšla a občané dali přednost spíše kandidátům s předchozí politickou zkušeností. Toto politické uskupení získalo v těchto volbách pouze jeden mandát zastupitele obce.

5.1.2 Místní spolky, sdružení a organizace

5.1.2.1 Místní spolky jako aktéři politického dění – úvod ke kapitole

Mezi významné aktéry komunální politiky patří místní spolky a zájmová sdružení. Ne jinak tomu je i v obci Bouzov. Na základě nákupů z dotací (Příloha 4) je možné vidět, že spolky (zejména sdružení dobrovolných hasičů) jsou jejich významnými příjemci. Jedná

se zejména o nákup ochranných pomůcek, výstroje nebo požární techniky. (www.obec-bouzov.cz)

Z hlediska zaměření místních spolků zde najdeme již zmíněné sdružení dobrovolných hasičů, myslivecká sdružení, jedno občanské sdružení, jednu farnost, jeden senior klub a dále včelaře a sokol. Podívejme se nyní blíže na jednotlivé skupiny místních spolků.

5.1.2.2 Sdružení dobrovolných hasičů (SDH)

Takové spolky najdeme v obci Bouzov hned tři. Jsou v místních částech Bouzov, Kozov a Olešnice. Jejich založení bývá často datováno do první poloviny minulého století (např. SDH Kozov bylo založeno v roce 1904 a SDH Olešnice po požáru šesti domů v roce 1934) a jedná se o veřejně nejaktivnější spolky vůbec. (www.obec-bouzov.cz) Kromě samotné činnosti spojené s udržováním hasičské techniky a tréninkem zásahu mají tyto spolky aktivní podíl na pořádání společenských a kulturních akcí v místních částech obce. Převážně mužské zastoupení dává těmto spolkům specifický ráz, jejich účast na veřejném životě obce a jejich vliv na komunální politiku je významný (často jejich členové kandidují do zastupitelstva a získávají jako veřejně aktivní a známí občané i mandát).

5.1.2.3 Myslivecká sdružení (MS)

Dalšími významnými spolky z hlediska historie a počtu členů jsou dva myslivecké spolky, které působí v katastru obce Bouzov. Jedná se o MS Kozov – les a MS Bouzov. Kromě aktivit spojených se samotnou péčí o zvěř a lovem pořádají oba spolky kulturní a sportovní akce (např. tradiční karneval nebo závody ve střelbě), případně vypomáhají jako pořadatelé při větších akcích (např. při organizaci akce Balóny nad hradem Bouzov). (www.obec-bouzov.cz) Opět se jedná o spolky aktivní jak dovnitř (vlastní aktivity) tak navenek (aktivity spojené s celou obcí) a tím jde o další důležitá uskupení ovlivňující veřejný život v obci ale také jeho komunální politiku.

5.1.2.4 Sportovně zaměřené spolky

Dalšími významnými sdruženími z hlediska počtu členů a aktivit jsou úzce zaměřená sportovní sdružení. Prvním spolkem je Pony klub Olešnice, který je zaměřen na jezdeckví na koních. V rámci členství v klubu se jeho členové starají o koně a připravují na parkurové závody. (www.obec-bouzov.cz)

Druhým významným sportovním spolkem je TJ Sokol Bouzov, který je zaměřen především na fotbal, ale zároveň organizuje například tradiční Bouzovskou třicítku – turistický pochod po okolí Bouzova. Mezi sportovně zaměřené spolky je třeba zařadit i „X“ Team Olešnice, který je odnoží místního hasičského sboru a je úzce zaměřen na účast v hasičských závodech. (www.obec-bouzov.cz)

Všechny tři spolky jsou svými aktivitami veřejně činnými spolky a jejich aktéři tak často zasahují i do politického dění v obci.

5.1.2.5 Náboženské spolky

Velký význam na venkově obecně mívají náboženské spolky. I zde na Bouzově najdeme věřící obyvatele sdružené pod názvem Římskokatolická farnost Bouzov. Je spravována Německým řádem již cca 200 let a tak patří k tradičním spolkům obce. Farnost se zaměřuje na oblast křesťanské víry a s ní spojenými rituály. Centrem dění je římskokatolický kostel na Bouzově, kde probíhají pravidelné bohoslužby. Pod tuto farnost patří také kostel v Bílé Lhotě a kostel v Měrotíně, tedy v jiných obcích. Farnost pořádá pravidelnou Tříkrálovou sbírku. Vliv farnosti na politické dění v obci probíhá zejména skrze politickou stranu KDU-ČSL, která pravidelně kandiduje ve volbách do místního zastupitelstva. (www.obec-bouzov.cz)

5.1.2.6 Ostatní spolky

Zbýlé spolky jsou spíše menšího významu, ale zároveň mají velmi tradiční zaměření. Jde o spolky zaměřené na ochranu přírody nebo mající pro ni velký význam (spolek Údolí Třebůvky a spolek Včelaři Bouzov), a dále na seniory zaměřený spolek Seniorklub Bouzov, pořádající setkání seniorů, přednášky, zájezdy a besedy. (www.obec-bouzov.cz)

5.1.3 Základní a mateřská škola Bouzov

Významným centrem veřejného dění jsou základní a mateřská škola nacházející se přímo ve střediskové obci. Obec Bouzov je zřizovatelem obou těchto příspěvkových organizací, podílí se na jejich financování a tím se aktivně podílí na udržování a rozvoji zázemí obou organizací. V rozpočtu obce tvoří kapitola „školství“ významnou položku a její výše každým rokem roste. Školské organizace mají pro každou obec velký význam, protože jde o tradiční instituce, které přispívají k výchově budoucí generace, spojující vztah k místu s přípravou na obstání ve složitém a rychle měnícím se světě.

Na druhou stranu se venkovské školy potýkají s nedostatkem žáků a jsou tím pádem podfinancované z oficiálních míst. To se týká také ZŠ Bouzov, která nesplňuje požadovaný počet žáků a nachází se tak v pozici redukovaného přímého financování ze strany Ministerstva školství. Finanční stabilitu pak může zajistit už jen rozpočet obce, která musí školu významným způsobem podporovat (viz. rozpočet obce – kapitola „školství“), aby zajistila její životaschopnost a poskytla tak místním obyvatelům přístup k základnímu vzdělání pro jejich děti.

Význam školy pro obec se neodráží pouze v objemu poskytnutých finančních prostředků, ale také v různých typech spolupráce. Základní škola je například pravidelným přispěvovatelem do Bouzovských novin, kde zveřejňuje aktuality a fotografie ze svého dění, nebo se účastní se svým kulturním programem na svátečních (zejména předvánočních) akcích obce. (Bouzovské noviny – různá vydání)

5.1.4 Podnikatelské subjekty v obci

S ohledem na polohu obce a její velikost zde působí velké množství malých firem, které jsou zaměřeny především na poskytování služeb. Výrobci jsou zaměřeni výhradně na oblast zemědělství a zahradnictví. Níže uvedený seznam poskytuje základní přehled o zaměření těchto firem. Zvýrazněné osoby jsou (nebo byli) zároveň zastupiteli obce a u nich je možné předpokládat přímý vliv na chod obce. U ostatních podnikatelů a firem předpokládám slabší způsob ovlivňování politického dění.

Výrobci:

- Bouzovská pila s.r.o.
- Mohelnická zemědělská společnost a.s.
- **Jan Holub** s.r.o. (zahradnictví)

Služby:

- Agentura Kondor 112 – **Mgr. Dušan Tejkal**
- Autodoprava (3x) – Ladislav Podsklan, Jan Šnobl, Jiří Štefan
- Květiny Ing. Beranová Anna (+ **Ing. Zdeněk Beran**)
- Elektroinstalace (3x) – Ing. Ivo Pecha, David Škrabal, Jiří Ženožička
- Instalátérské práce - Rudolf Knápek
- Kosmetické a masérské služby – Andrea Vymazalová
- Malířství a natěračství – Jan Wagner
- Manikúra a modeláž nehtů, pedikúra – Žaneta Aplová

- Plynová zařízení – Miroslav Křížek
- Půjčovna střešních nosičů – Radim Zatloukal
- ROSI Interiéry – David Rosí
- Smíšené zboží (3x) – **Mgr. Milan Průcha**, Kateřina Pustinová, Adolf Odložil
- Stáj Bouzov – Jan Pokorný
- Stavební činnost – Vladimír Komárek
- Správa lesů – Vladimír Hanzlík
- Truhlářství a stolářství (3x) – Petr Bárta, Pavel Hampl, Pavel Krampla
- Účetní služby (2x) – Ing. Jiří Franta, Vendula Gottlieb Klosová
- Velkoobchod, maloobchod, pohostinství – **Ing. Ladislav Kunčar**
- Veterinární lékař – **MVDr. Vladimír Vaněk**
- Zámečnické práce – Zdeněk Zapletal
- Zemní práce – Albín Podsklan
- Zlatník–klenotník – Michal Mayer

(www.obec-bouzov.cz)

5.2 Participace občanů na politickém dění v obci z hlediska voleb do místního zastupitelstva obce

5.2.1 Počty kandidátů a kandidátních listin ve vztahu k počtu mandátů

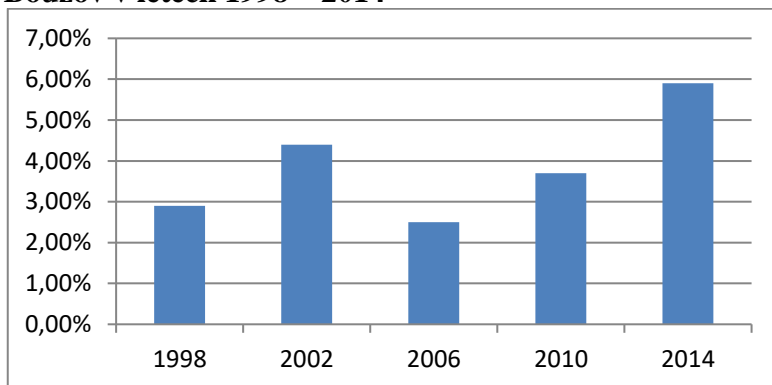
Participaci občanů na politickém dění v obci lze nejlépe vyhodnotit sledováním jejich chování při volbách do místního zastupitelstva. První z ukazatelů je ochota občanů vstoupit do voleb jako kandidáti a ucházet se tak o hlasy voličů s cílem získat mandát zastupitele obce.

Tabulka č.7: Počty kandidátů a kandidátních listin ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014

Rok voleb	1998	2002	2006	2010	2014
Počet volených členů zastupitelstva	15	15	15	15	15
Počet kandidátních listin	3	4	3	5	6
Počet kandidátů	34	53	31	47	76
Počet voličů celkem	1176	1197	1220	1257	1283
Podíl počtu kandidátů na počet voličů	2,9 %	4,4 %	2,5 %	3,7 %	5,9 %
Poměr počtu kandidátů k počtu mandátů	2,27	3,53	2,06	3,13	5,07

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz

Graf č.5: Podíl počtu kandidátů na počet voličů ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz , vlastní graf

Výsledky poměrových ukazatelů jasně ukazují vzrůstající trend zájmu občanů ucházet se ve volbách o mandát zastupitele obce. Toto může ukazovat také na vzrůstající nespokojenost s fungováním zastupitelstva obce. Rekordní počet kandidátek v posledních dvou volbách v roce 2010 a 2014 a počet kandidátů při zatím posledních volbách v roce 2014 potvrzují tento trend. (srov. Čmejrek a kol., 2009, s.29)

5.2.2 Volební účast

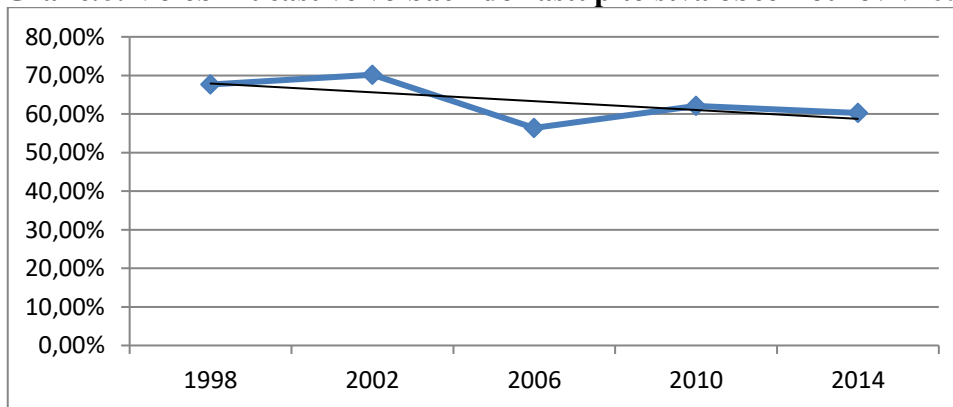
Druhým hlavním ukazatelem popisujícím aktivitu občanů při samotných volbách do místního zastupitelstva je volební účast.

Tabulka č.8: Volební účast ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014

Rok voleb	1998	2002	2006	2010	2014
Volební účast	67,69 %	70,18 %	56,39 %	62,13 %	60,25 %

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz

Graf č.6: Volební účast ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz , vlastní graf se spojnicí lineárního trendu

Dle výše uvedeného grafu můžeme sledovat klesající a později stagnující volební účast kolem úrovně 60 %. V tomto smyslu má ale obec Bouzov stále velmi dobrý ukazatel participace svých občanů na politickém dění v obci (srov. Čmejrek a kol., 2009, s.29), protože například v posledních komunálních volbách v roce 2014 byla volební účast celorepublikově na úrovni pouhých 44,46 %. (www.volby.cz)

5.3 Rozbor skupiny zvolených zastupitelů obce na základě dostupných údajů

5.3.1 Věková struktura zastupitelů obce

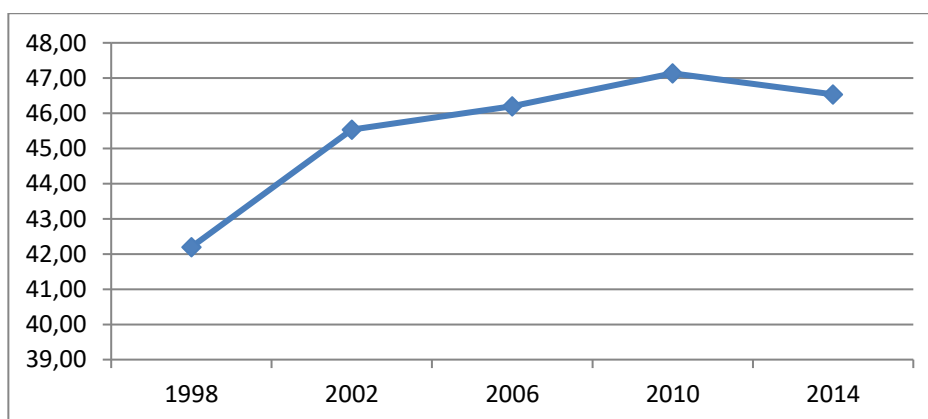
Věková struktura zastupitelů obce odráží sklon politických stran a uskupení nabízet kandidáty a následně preference voličů vybírat z nabízených kandidátů buď spíše mladší kandidáty (upřednostnění aspektů mládí jako je energie, odvaha, rozvoj a investice) nebo spíše starší kandidáty (kteří spíše splňují stereotypy typu zkušenost, stabilita, nadhled a tradice).

Tabulka č.9: Průměrný věk zvolených zastupitelů obce Bouzov v letech 1998 – 2014

Rok voleb	1998	2002	2006	2010	2014
Průměrný věk zvolených zastupitelů	42,20	45,53	46,20	47,13	46,53

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz

Grafč.7: Průměrný věk zvolených zastupitelů obce Bouzov v letech 1998 – 2014

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz, vlastní graf

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že věkový průměr zvolených zastupitelů v prvních čtyřech sledovaných obdobích rostl, v posledním sledovaném období pak mírně poklesl. Jedním z hlavních důvodů stabilního nárůstu průměrného věku je velká skupina opakovaně volených kandidátů (Příloha 1). Voliči takto dávají přednost zkušenosti kandidátů. Z hlediska porovnání s průměrným věkem aktivního jedince (definujeme obecně průměr

z období 18 – 65 let, což představuje věk 41,5 roku) a v porovnání s průměrným věkem občana obce Bouzova (mírně nad 42 let) se nachází zvolení kandidáti obce Bouzov v oblasti nadprůměrného věku.

5.3.2 Podíl vysokoškolsky vzdělaných kandidátů

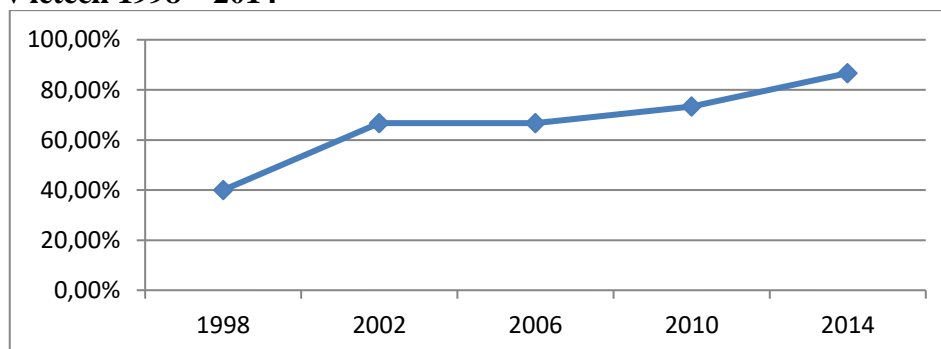
Na základě rozboru výsledků voleb, kde jsou v kandidátních listinách uvedeny vysokoškolské tituly jednotlivých zvolených zastupitelů, je možné provést jednoduchý rozbor podílů vysokoškolsky vzdělaných zastupitelů vůči zastupitelům se středním a základním vzděláním.

Tabulka č.10: Podíl zvolených zastupitelů obce Bouzov s vysokoškolským vzděláním v letech 1998 – 2014

Rok voleb	1998	2002	2006	2010	2014
Podíl vysokoškolsky vzdělaných zastupitelů	40,0 %	66,7 %	66,7 %	73,3 %	86,7 %

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz

Grafč.8: Podíl zvolených zastupitelů obce Bouzov s vysokoškolským vzděláním v letech 1998 – 2014

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz, vlastní graf

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že zastupitelstvo obce Bouzov má ve sledovaném období rostoucí podíl členů s vysokoškolským vzděláním. Je zde patrná jasná tendence voličů dát hlas kandidátům s vysokoškolským titulem. Poslední výsledek voleb stvrdil tento trend, kdy podíl vysokoškoláků dosáhl téměř 90 %.

5.3.3 Podíl mužů a žen mezi zvolenými kandidáty

Na základě rozboru výsledků voleb je možné provést jednoduchý rozbor poměru zvolených mužů a žen do zastupitelstva obce.

Tabulka č.11: Podíl zvolených mužů a žen obce Bouzov v letech 1998 – 2014

Rok voleb	1998	2002	2006	2010	2014
Podíl mužů	60,00 %	93,33 %	86,67 %	73,33 %	80,00 %
Podíl žen	40,00 %	6,67 %	13,33 %	26,67 %	20,00 %

Zdroj dat: ČSÚ (volby) online www.volby.cz

Z výše uvedeného vývoje dat vyplývá, že zastupitelstvo obce Bouzov má ve sledovaném období výrazně vyšší podíl mužů vůči podílu žen. Ve volebním roce 2002 dokonce došlo k poklesu podílu žen pod 10 % (pouze jedna žena se stala zastupitelkou obce), v posledním volebním období se podíl žen ustálil na úrovni 20 %. Tento nízký podíl žen v místní politice obecně kopíruje situaci na celostátní úrovni.

5.4 Financování obce Bouzov

Rozbor financování obce Bouzov má zásadní vypovídací význam, protože řízení finančních toků je nejdůležitějším úkolem volených zastupitelů obce. Z hlediska hospodaření obce bude v následujících kapitolách analyzován rozpočet obce jako obraz provozních a režijních nákladů a příjmy dotací jako obraz projektového směřování obce.

5.4.1 Rozpočet obce Bouzov

Tabulka č.12: Rozpočet obce Bouzov – skutečnost v letech 2010 – 2016

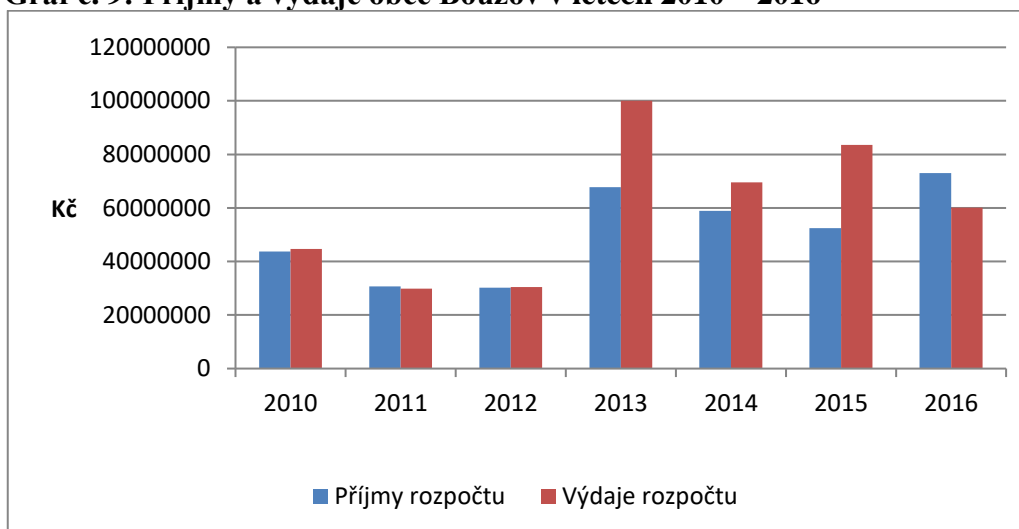
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Příjmy							
Daňové příjmy	15 184 776,-	15 127 637,-	14 441 025,-	18 965 133,53,-	19 555 845,27	21 663 077,56	23 425 909,19
Nedaňové příjmy	11 058 651,-	8 616 290,-	12 843 652,-	16 223 517,88,-	15 937 473,59	17 000 433,97	14 969 798,11
Kapitálové příjmy	1 540 740,-	2 134 607,-	110 904,-	344 160,-	103 580,-	450 411,-	20 735 170,36
Dotace	15 907 211,-	4 822 743,-	2 829 124,-	32 175 631,20,-*	23 284 806,40	13 302 245,08	13 920 349,57
Celkem	43 691 379,-	30 701 277,-	30 224 705,-	67 708 442,61,-	58 881 705,26	52 416 167,61	73 051 227,23
Výdaje							
- silnice, veřejná doprava	693 338,-	664 317,-	1 509 376,-	2 012 063,62,-	9 391 530,84	5 137 061,19	7 805 762,90
- školství	1 568 186,-	2 103 528,-	1 972 340,-	3 880 317,-	4 945 915,26	2 930 250,-	3 000 000,-
- kultura	1 018 646,-	577 930,-	683 346,-	706 459,58,-	1 552 458,34	918 186,14	750 231,55
- místní hospodářství	7 101 250,-	5 937 354,-	7 456 368,-	38 950 619,82,-	14 012 958,34	16 006 975,06	8 330 091,48
- státní správa a samospráva	4 309 833,-	5 531 488,-	3 952 393,-	4 551 849,87,-	4 714 780,02	5 112 639,94	5 103 773,48
- pitná voda, odpadní vody	1 804 026,-	1 448 713,-	1 064 234,-	2 017 627,27,-	7 036 159,83	1 863 673,18	2 221 077,22
- výstavba a údržba inž. sítí	4 349 512,-	-	261 481,-	261 481,-	-	-	-
- ostatní	5 044 902,-	4 464 814,-	4 180 048,-	9 767 676,37,-	15 572 323,82	11 327 689,74	9 933 027,88
- splátky úvěrů	3 945 800,-	3 545 200,-	2 444 514,-	28 514 366,64,-	2 196 208,51	7 623 304,15	13 716 965,87
- provoz CZT	6 663 033,-	5 483 755,-	5 933 998,-	8 234 264,64,-	7 932 507,25	7 227 263,55	8 186 398,37
- sport, tělovýchova	8 156 723,-	115 993,-	1 017 556,-	1 164 720,57,-	2 171 139,-	25 437 947,40	1 045 155,50
Celkem	44 655 249,-	29 873 094,-	30 475 658,-	100 061 446,38	69 525 981,21	83 584 990,35	60 092 484,25

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz

* navíc připočteno čerpání úvěru ve výši 31.732.000,- Kč + zůstatek z roku 2012 ve výši 769.600,- Kč

Pozn.: Rozpočet ke konci roku 2017 (skutečnost) nebyl v době zpracování bakalářské práce ještě účetně uzavřen.

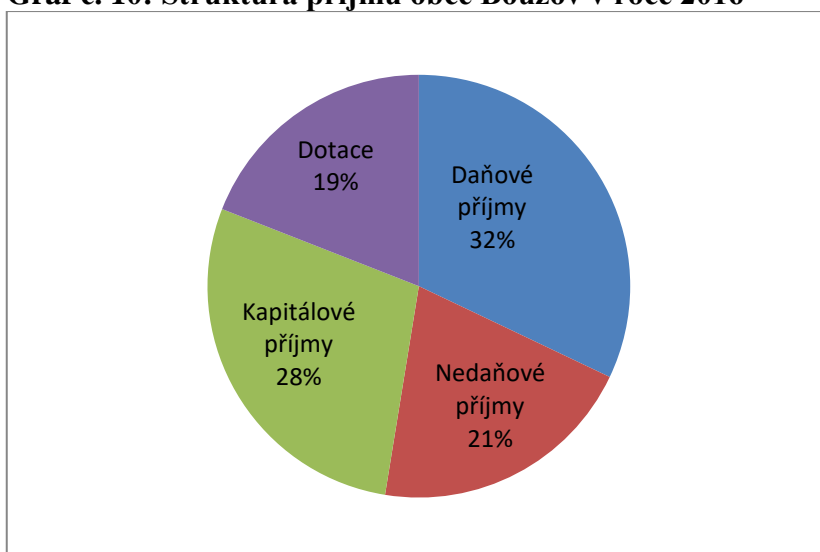
Graf č. 9: Příjmy a výdaje obce Bouzov v letech 2010 – 2016

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz, vlastní graf

Z výše uvedeného grafu vyplývá, že obec měla v letech 2010 – 2012 vyrovnaný rozpočet. Tento trend ale opouští v roce 2013, kdy v tomto a následujících letech hospodaří se schodkem. V posledním sledovaném roce 2016 naopak již hospodaří s přebytkem.

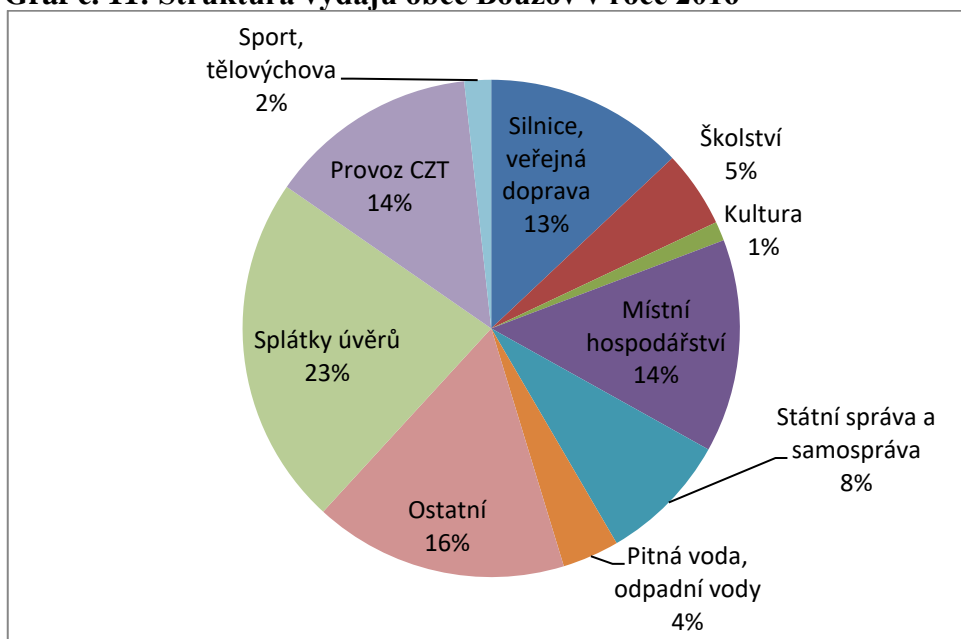
Graf č. 10: Struktura příjmů obce Bouzov v roce 2016

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz, vlastní graf

Vysoký podíl nedaňových příjmů tvoří zejména příjmy z pronájmu obecního majetku (z nemovitostí, zemědělské půdy a lesů) a příjmy z vlastní činnosti, kterým dominuje provozovaná kotelna na spalování biomasy (tato zajišťuje vytápění vysokého počtu soukromých i obecních objektů). (www.moderniobec.cz)

Graf č. 11: Struktura výdajů obce Bouzov v roce 2016

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz, vlastní graf

Z výše uvedených grafů zobrazujících strukturu příjmů a výdajů obecního rozpočtu vyplývá, že rozpočtu dominují kapitálové transfery. Kapitálové příjmy na jedné straně a splátky úvěrů na druhé straně korespondují s několika významnými projekty realizovanými v posledních letech (viz. následující kapitola).

5.4.2 Dotace pro obec Bouzov

Na základě provedených rozhovorů je patrné, že dotační politika státu a EU výrazným způsobem ovlivňuje oblasti, ve kterých obec může realizovat své projekty. Množství získaných peněz pak ukazuje na velikost projektů, které jsou zde realizovány.

Tabulka č.13: Přijaté dotace od Olomouckého kraje v letech 2011 – 2017

Rok	Částka	Předmět získané dotace
2011	500 000,-Kč	Oprava fasád a střech obecního úřadu
2012	119 970,-Kč	Dýchací technika pro SDH Bouzov
2012	100 000,-Kč	Restaurování kamenného kříže v obci Bouzov
2013	1 169 476,-Kč	Podpora pracovních míst
2013	140 000,-Kč	Dopravní automobil pro SDH Bouzov
2014	1 000 000,-Kč	Příspěvek na stříkačku pro SDH Bouzov
2015	120 000,-Kč	Příspěvek na automobil pro JSDH Bouzov
2016	120 000,-Kč	Zvýšení akceschopnosti pro SDH Bouzov
2016	20 000,-Kč	Dýchací přístroj
2017	150 000,-Kč	Ochranné pomůcky pro sbor místních hasičů JSDH Bouzov

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz

Tabulka č.14: Přijaté dotace z fondů EU (ROP Střední Morava) v letech 2011 – 2017

Rok	Částka	Předmět získané dotace
2012-2013	20 744 450,-Kč	Rekonstrukce náměstí a přístupové cesty k hradu
2013	1 169 476,-Kč	Podpora pracovních míst
2014	4 847 332,-Kč	Naučná stezka Bouzov - Javoříčko
2015	13 500 000,-Kč	Multifunkční sportovní areál Bouzov

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz

Tabulka č.15: Přijaté dotace z Ministerstva pro místní rozvoj v letech 2011 – 2017

Rok	Částka	Předmět získané dotace
2015	300 000,-Kč	Oprava kapličky v obci Doly u Bozouva
2015	400 000,-Kč	Venkovní zázemí v obci Olešnice
2016	300 000,-Kč	Oprava kapličky v obci Jermaň
2016	1 000 000,-Kč	Oprava místních komunikací v obcích Kozov a Svojanov

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz

Tabulka č.16: Přijaté dotace ze Stát. fondu životního prostředí v letech 2011 – 2017

Rok	Částka	Předmět získané dotace
2013	1 069 192,-Kč	Projekt „Úspora energie v MŠ Bouzov“
2014	1 814 632,-Kč	Projekt „Zahrada v přírodním stylu“ pro MŠ Bouzov
2015	5 351 346,-Kč	Technika pro vlastní kompostování
2015	629 230,-Kč	Výsadba valu

Zdroj dat: Obec Bouzov – online: www.obec-bouzov.cz

Na základě výše uvedeného přehledu je možné vidět, že nejvýznamnější projekty byly financované z fondů EU. Mezi největší patřila rekonstrukce místního náměstí (získána dotace na úrovni 77,6 % z celkových nákladů) a výstavba sportovního areálu (získána dotace na úrovni 54,8 % z celkových nákladů). Tyto projekty získaly podporu z fondu ROP Střední Morava (EU).

5.4.3 Vlastní výdělečná činnost

Obec Bouzov má také vlastní příjmy, které těží z vlastního majetku a výrazně také z turistického ruchu kolem hradu Bouzova. Jde například o pronájem parkoviště v blízkosti hradu, které je pronajímáno vždy na rok a cena pronájmu je vždy vysoutěžena – žadatel předloží k určitému datu obálku označenou slovem „Parkoviště“, přičemž je stanovena minimální cena a platební podmínky. Minimální cena byla např. v roce 2011 stanovena na úrovni 400.000,-Kč +DPH. (Bouzovské noviny, č.1/2011) Další významný příjem z vlastní činnosti pochází z již výše uvedeného provozování kotelny na biomasu.

5.5 Komunikace obecních orgánů s občany

Základním prostředkem k informování obyvatelstva je místní rozhlas a obecní Bouzovské noviny. Zatímco rozhlas je využit k informacím o blížících se důležitých akcích, výlukách v dodávce energií, k různým výstrahám a upozorněním, Bouzovské noviny jsou tištěným měsíčníkem a představují jakýsi přehled o již uskutečněných a připravovaných akcích v obci. Zároveň slouží jako inzertní prostředek nebo mají specializované rubriky zaměřené na různé historické události (často ve spojitosti s hradem Bouzov) nebo na místní zvyky (pranostiky a zajímavosti). Často zde najdeme také různé praktické rady, které mají ale širší společenský dopad (třídění odpadu). Nedílnou součástí je také přehled jubileí nebo kalendář akcí místní farnosti.

Dalším tradičním prostředkem jsou oficiální nástěnky obce a plakátové plochy. Zatímco první zmíněné slouží k oficiálním sdělením, které jsou často dány zákonem (zveřejnění různých oficiálních dokumentů), druhý typ ploch slouží zejména k informacím o kulturních akcích a jako vývěska pro předvolební letáky, inzerci a reklamu na zboží a služby.

Nejrozsáhlejší službou pro informování obyvatel obce jsou oficiální internetové stránky obce www.obec-bouzov.cz. Zde je široký rozsah aktualit, úředních sdělení, fotografické dokumentace, přehledů o dění, odkazů na související stránky nebo digitální archiv Bouzovských novin. V tomto hledisku obec Bouzov plně využívá možnosti internetu a její stránky jsou profesionálně zpracované, přehledné a plné důležitých informací.

5.6 Vybrané případy rozhodování obecního zastupitelstva

5.6.1 Víceúčelový sportovní areál Bouzov

Na konci roku 2010 informuje zastupitelstvo obce prostřednictvím Bouzovských novin o svém zájmu vybudovat sportovní areál pod parkovištěm nedaleko hradu. Zároveň se podaří obci dohodnout s představiteli Olomouckého kraje o zařazení tohoto projektu do Programu na rozvoj turistického ruchu. (Bouzovské noviny, č.6/2010) V následném roce 2011 je celý projekt projednáván na různých úrovních a v roce 2012 obec začíná pracovat na získání dotace na vybudování tohoto víceúčelového sportovního areálu. Začíná se zpracovávat studie této plochy a řeší se druhy a rozložení sportovišť. V tomto období je již potvrzena reálná možnost získání dotace. Celkové náklady jsou odhadovány na 16 mil. Kč,

z toho dotace by měla být 13,5 mil. Kč. Studie nyní již počítá s těmito sportovišti – tenisové kurty, víceúčelové sportoviště s umělým povrchem, hřiště na malou kopanou s umělým povrchem, hřiště na plážový volejbal, dětské hřiště, minigolf a pétanque. Součástí projektu bude také budova se sociálním zázemím a protihlukové bariéry. Studie ale předpokládá možné změny v uspořádání navržených sportovních aktivit. Podmínkou získání dotace je kromě jiných také povinnost obce provozovat areál po dobu minimálně pěti let. (Bouzovské noviny, č.4/2012)

Obec předpokládá, že areál poskytne možnost sportování pro místní obyvatele i pro turisty. Silným argumentem v diskusi je, že dotace je jedinečná a neopakovatelná. Protože obec má ve svém rozvojovém plánu mnoho priorit, není zastupitelstvo při projednávání projektu sportovního areálu jednotné. Proto zastupitelstvo obce uložilo radě obce zajistit průzkum veřejného mínění formou ankety mezi občany. Tato anketa proběhla v září 2012, byla velice úspěšná z hlediska počtu odevzdaných anketních lístků a jejím výsledkem byl jednoznačný souhlas s projektem. Představitelé obce na základě výsledku ankety pokračují v projektu, schvalují první etapu projektu a odsouhlasí financování projektu z vlastních zdrojů do výše 30 % z předpokládaných nákladů projektu. (Bouzovské noviny, č.4/2012)

Na začátku roku 2014 nechává obec zpracovat projekt na uspořádání sportoviště. V témže roce probíhá výběrové řízení na dodavatele stavby. V roce 2015 je realizována samotná stavba sportovního areálu. Výstavbu provází problémy různého druhu, nakonec po odstranění nedodělků je sportovní areál slavnostně zkolaudován a otevřen pro veřejnost. Obec získává další prostředky od Státního fondu životního prostředí na ozelenění protihlukového valu oddělujícího sportovní areál od bytové zástavby.

Na základě provedených rozhovorů se zastupiteli ale projekt neplní očekávání v plné míře. Sportoviště nejsou plně využívána, zejména místní obyvatelé jim nedávají přednost v porovnání s původními sportovišti. Množí se také stížnosti na nekvalitu (například nekvalitní umělý povrch sportovišť). Z hlediska financování projektu obec musela několikrát neplánovaně navýšit rozpočet projektu (náklady na projekt nakonec dosáhly cca 24 mil. Kč) a naopak dotace byla krácena na základě zjištěných pochybení při žádosti o dotaci (krácení o cca 3,5 mil. Kč z důvodu menšího konečného rozsahu projektu než bylo původně plánováno). (Rozhovor č.3) Z finančního hlediska stálo nové sportoviště obec mnohem víc, než se původně očekávalo. (srov. Přijaté dotace z fondů EU)

5.6.2 Těžba vápence na Holém Vrchu ve Hvozdečku

Pokus o obnovení těžby vápence v lomu v části obce Hvozdečko se stalo nejkontroverznějším místním podnikatelským záměrem posledního desetiletí. Vápenec se zde těžil od poloviny 19. století a dosahoval produkce 25 tisíc tun ročně. V roce 1968 byla těžba v lomu ale ukončena. (www.olomoucky.denik.cz)

V roce 2004 začíná česko-švýcarská firma Agir, spol. s r.o. vyvíjet kroky k obnovení těžby vápence v tomto uzavřeném lomu. Plánem je těžba a zpracování 40 tisíc tun této horniny ročně. Firma se nejdříve pokouší u státních institucí získat do správy chráněné ložiskové území vysokoprocentního vápence na Holém Vrchu. Toto se firmě podařilo a následně také získala potvrzení, že není třeba provést posouzení vlivu dobývacího území na životní prostředí. Zároveň získala stanovisko, že lom ve Hvozdečku nebude v rozporu s územním plánem obce. Na závěr s držením dříve jmenovaných schvalovacích dokumentů firma získává povolení od Báňského úřadu. Obnovení těžby je v tomto okamžiku velmi blízko. (www.olomoucky.denik.cz)

V roce 2014 je posledním krokem ve schvalovacím procesu posouzení všech možných vlivů na životní prostředí (EIA). Firma od počátku svého zájmu pociťuje negativní vnímání obyvatel této části obce k otázce znovuotevření lomu a snaží se formou veřejné diskuse získat obyvatele na svoji stranu. Nabízí obyvatelům, kterých se má těžba bezprostředně dotknout, podporu rozvoje obce (nové chodníky apod.), v podstatě si chce koupit jejich souhlas s otevřením lomu. (www.olomoucky.denik.cz)

Obec poskytuje oběma stranám sporu v otázce otevření lomu prostor v Bouzovských novinách. Dochází zde k výměně názorů, například zastupitel Mgr. Holub zde uveřejňuje své názory na společnost Agir a její plány, zpochybňuje počet slíbených pracovních míst nebo komentuje vliv provozu lomu na okolní prostředí a obyvatele přilehlých obcí. Firma Agir se následně ve stejných novinách obviněním brání a snaží se vše vysvětlit. (Bouzovské noviny č.1/2014, č.6/2015)

Jelikož obavy z otevření lomu sílí, občané zakládají Spolek Holý Vrch s cílem zabránit obnovení těžby, organizují petici, pod kterou nakonec získají více než 2500 podpisů. (www.petice24.com) Spolek pod vedením Martina Koukala následně podává žalobu na povolení Báňského úřadu, který ho vydal bez provedení studie EIA. Zároveň obyvatelé obce využívají možnost veřejných zastupitelstev, na kterých protestují proti otevření lomu (dokonce používají transparent s nápisem „Nechceme lom za domem“). Následně místní obyvatelé podávají podnět k Nejvyššímu státnímu zastupitelství, které

nyňi projednává tuto kauzu a posuzuje, zda měl Báňský úřad v roce 2013 právo zmíněné povolení vydat bez provedené studie EIA. Ze sporu se stává mediální kauza, občanskou aktivitu podpoří také Krajský úřad Olomouckého kraje, který podává podnět k provedení přezkumného řízení kvůli pochybnostem o souladu rozhodnutí s právními předpisy. Proti těžbě se dále postavil hejtman a nakonec i bouzovské zastupitelstvo. Rozhodnutí Nejvyššího státního zastupitelství se očekává někdy v roce 2018 nebo 2019. (www.idnes.cz)

Představitelé obce v celém případě vystupují nejdříve jako moderátor diskuse a na začátku sporu nezaujímají jednoznačné stanovisko. Pro obec by totiž otevření lomu znamenalo rozvoj místního podnikání spojeného se snížením nezaměstnanosti v obci, dále vyšší příjmy do obecního rozpočtu nebo např. možnost získání sponzoringu pro kulturní akce. Aktivněji se projevují pouze zastupitelé z dotčených částí obce. Občanské aktivity obyvatel dotčených částí obce následně přebírají iniciativu v odporu proti otevření lomu, tito občané se účastní zastupitelstev a postupně zastupitelstvo obce získávají na svou stranu. V tomto případě můžeme sledovat vliv občanských aktivit na rozhodování zastupitelstva v případě, kdy nový projekt vzbuzuje u obyvatel obavy (např. narušení zdrojů pitné vody, nárůst hluchnosti a prašnosti apod.).

5.6.3 Splašková kanalizace v obci Bouzov

Splašková kanalizace pro obce je velkou výzvou posledních let. Požadavek vycházející z legislativy Evropské unie vyžaduje od obcí s určitým počtem obyvatel čištění odpadních vod a tím vede k budování nových splaškových kanalizací a čistíček odpadních vod. Nejdříve byl požadavek směřován na obce nad 2000 obyvatel, ale postupně tento požadavek přešel i na obce s počtem obyvatel pod touto hranicí. Bohužel obec Bouzov je stejně jako mnoho jiných obcí v ČR velmi rozlehlá z hlediska polohy jednotlivých svých částí. Tato rozlehlost v podstatě výrazně zvyšuje náklady potencionálního projektu splaškové kanalizace i při získání velké části investic z dotačních programů. Druhým problémem pro komplexní řešení je vedle rozlehlosti obce také její členitost. Celý katastr obce leží v rozmezí nadmořské výšky 280 – 410 m.n.m. Tato členitost výrazně omezuje přednost gravitační kanalizace a zvyšuje jak investiční náklady do přečerpávacích stanic, tak následně provozní náklady a později náklady na údržbu celého systému.

Celý projekt byl diskutován mnoho let zejména na pravidelných zastupitelstvech obce. S ohledem na vysoké finanční náklady na vybudování splaškové kanalizace pro kompletní

zástavbu obce přistoupilo zastupitelstvo již v roce 2010 k rozdělení projektu do etap a následně byly zvoleny jen některé obce, které svojí velikostí a zejména polohou vyhovují pro výběr do první etapy. (Bouzovské noviny č.6/2010) První etapa projektu se bude týkat částí obce Bouzov, Podolí, Doly a Jeřmaň. Součástí kapacity je také zahrnutí turistického ruchu v okolí hradu Bouzova. Čistička odpadních vod (ČOV) bude umístěna v obci Doly, kde bude využito mechanicko-biologických mechanismů čištění odpadních vod. V následujících letech dochází k utlumení aktivit spojených s projektem, obec se snaží o získání výjimky, protože navržené místo pro čističku je v kolizi s plánovaným kanálem Dunaj-Odra-Labe. Po dlouhých odkladech se projekt vrací „na jednací stůl“ a v roce 2017 obec konečně rozběhne detailní přípravné práce na první etapě projektu. (Rozhovor č.1)

Podání žádosti o dotace je plánováno na začátek roku 2018, ale je potřeba dokončit projekt a získat územní souhlas. V případě získání dotace je plánováno výběrové řízení na dodavatele v polovině roku 2018 a zahájení stavby je plánováno na začátek roku 2019. (Rozhovor č.1)

U tohoto příkladu většího projektu můžeme vidět několik vlivů v postupování zastupitelstva. Podnětem pro takto rozsáhlý projekt je zejména legislativa Evropské unie a jde tedy o tlak nadřazených institucí. Zastupitelstvo zhodnotí situaci a rozsah projektu, ale dochází k mnoha odkladům jeho rozběhnutí z důvodu finanční náročnosti, obec se snaží získat dokonce výjimku z povinnosti čištění odpadních vod. Nakonec je zvoleno kompromisní řešení, projekt je rozdělen do etap s cílem v první etapě pokrýt vhodné části obce a dosáhnout dobrého poměru cena/výkon. Takový kompromis a dlouhodobý postup zastupitelstvo obce preferuje a schvaluje, současný starosta Ing. Marcel Chmelina pak považuje v rámci rozhovoru rozběhnutí tohoto projektu za největší úspěch obce v posledním období. (Rozhovor č.1)

5.7 Vysledované mechanismy rozhodování obecního zastupitelstva

5.7.1 Spolupráce zastupitelů a pracovní schůzky

Na základě odpovědí z provedených rozhovorů nejde v případě obecního zastupitelstva mluvit o koalicích (např. Rozhovor č.1). Vysoký podíl nezávislých kandidátů obtížně vytváří jasné programové shody a postoj zastupitelů k projednávanému bodu závisí spíše na příslušnosti zastupitele ke svému uskupení nebo jde o individuálně prezentované názory.

Zastupitelé a zástupci místních částí (nezastoupených v zastupitelstvu) mívají jednou měsíčně pracovní schůzky, což je velmi dobrý nástroj pro představení návrhů a jejich projednání. Další pracovní schůzky předchází veřejným zastupitelstvům. Pracovní schůzky jsou neveřejné a dle vyjádření zastupitelů velmi konstruktivní. Program schůzek je zasílán předem. Poměr času diskuse mezi provozními záležitostmi a rozvojem obce je cca 80/20. (Rozhovor č.1-3)

5.7.2 Iniciování návrhů investic

Základním impulsem pro návrh investic je dle provedených rozhovorů se zastupiteli možnost získání dotace na určitý projekt. Jelikož obec obtížně generuje zdroje na možnost vlastních investic, je dotační politika státu a EU určujícím faktorem pro návrhy investic. Druhou oblastí vlivu jsou požadavky legislativní (např. povinnost vybudovat splaškovou kanalizaci s ČOV). V tomto případě se opět posuzují možnosti financování z hlediska získání dotací. Návrhy iniciuje nejčastěji starosta, méně často zastupitelé a okrajově také zástupci místních spolků. (Rozhovor č.1-3)

5.7.3 Vliv občanů na rozhodovací procesy zastupitelstva

V případech, kdy zastupitelstvo není jednotné a nedokáže většinově prosadit nějaký projekt, přistoupí k vyhlášení ankety, tak jako tomu bylo v případě rozhodování o zahájení projektu na nový sportovní areál v roce 2012. Tato anketa se setkala s velkým zájmem místních občanů.

Druhým případem aktivního politického zapojení místních občanů je iniciování petice na zastavení snahy o otevření místního vápencového lomu, který představuje pro dotčené části obce v případě obnovení těžby zásadní environmentální rizika.

V tomto smyslu má tedy obec zkušenost s anketou (aktivitou směrem od zastupitelstva k občanům) a s peticí (opačně směrem od občanů k zastupitelstvu a dalším státním institucím).

6 Shrnutí práce a závěr

Bakalářská práce je případovou studií o procesu formování a rozhodování zastupitelstva obce Bouzov. Na základě získaných dat a provedených rozhovorů se snaží předložit hlavní aspekty podílející se na výběru kandidátů do místních komunálních voleb, znaků jejich úspěšnosti, systému spolupráce a rozhodování, posuzuje vnější vlivy a využití nástrojů jako je anketa, petice a referendum. Jako nejvýznamnější funkci zastupitelstva označuje tato práce hospodaření obce a snaží se analyzovat strukturu jejich příjmů a výdajů. Provedené rozhovory se zastupiteli obce se týkají kromě výše uvedeného také strategického plánování obce, tj. diskuse o nových projektech rozvoje obce. Tři dokumentované příklady rozhodování zastupitelstva a aktivity občanů se snaží podchytit základní mechanismy politické diskuse v obci a nacházení společných stanovisek.

Z hlediska velikosti je Bouzov se svými dalšími dvanácti částmi středně velkou obcí. Nejzajímavější rys obce je státní hrad Bouzov, který je velkým turistickým lákadlem a dává takto obci relativně velký potenciál pro rozvoj služeb spojených s turistickým ruchem. Pokud jde o demografii, obec v posledních letech stagnuje co do počtu obyvatel. Jejich počet se drží na úrovni těsně nad 1500 a v této oblasti obec nevykazuje potenciál k většímu růstu jejich počtu. Míra nezaměstnanosti v obci koreluje s celostátní mírou nezaměstnanosti. Z hlediska odvětví došlo v posledních letech k zásadnímu přesunu zaměstnanců z oblasti zemědělství, což bylo způsobeno zánikem místního zemědělského družstva. Náboženské vyznání je zastoupeno v obci Bouzov v menší míře. Dominuje mu příslušnost k Církvi římskokatolické. Tento fakt ovlivňuje formování kandidátky strany KDU-ČSL i přiměřenou úspěšnost těchto kandidátů ve volbách do místního zastupitelstva. Podobně se zde projevuje fakt, že se nezanedbatelná část obyvatel hlásí k moravské národnosti. Kandidátka strany Moravané a získaný zastupitelský mandát v posledních volbách v roce 2014 jsou toho dokladem.

Politickým stranám a uskupením ucházejícím se pravidelně ve volbách do místního zastupitelstva o hlasy občanů dominují hnutí nezávislých kandidátů. Jako nezávislý kandiduje většina kandidátů a také jich největší počet získává zastupitelský mandát včetně pozice starostu a místostarostu. Tento fakt kopíruje známý předpoklad, že ve volbách, ve kterých voliči kandidáty osobně znají, nehraje politický program velkou roli a občané dají častěji přednost osobnostem kandidátů před jejich politickými názory. Toto je možné sledovat také na minimálních předvolebních aktivitách jednotlivých stran a uskupení,

žádných nebo obecně pojatých předvolebních programech nebo chybějících předvolebních schůzkách s občany. Z rozhovorů dále vyplynulo, že v obci nejsou obvyklé koalice jednotlivých stran a uskupení. Z hlediska politické orientace se v místních volbách prosazuje středová KDU-ČSL, v minulosti pak uspěli kandidáti například levicové ČSSD. Ve volbách do místního zastupitelstva chybí úplně pravicově zaměřené politické strany, což je velmi typické pro naše venkovské politické prostředí.

Participace místních občanů na politickém dění je velmi výrazná, což se projevuje zejména při volbách do zastupitelstva obce. Zvyšující se počet kandidátek a kandidátů je dokladem zájmu občanů vstupovat aktivně do místní politické diskuse (v roce 2014 se ucházelo o jeden mandát v průměru více než pět kandidátů). Následně také vysoká volební účast (více než 60 % ve volbách v roce 2010 a 2014) potvrzuje trvalý zájem voličů o místní politické dění.

Samotné složení zastupitelstva je možné považovat za spíše mužské. Průměrný věk zastupitelů se v posledních letech spíše zvyšuje, což souvisí s vysokým počtem zastupitelů, kteří jsou úspěšní ve volbách opakovaně. V posledních volbách průměrný věk mírně poklesl a byl na úrovni 46,53 roku. Naopak jednoznačný trend představuje preference vysokoškolsky vzdělaných kandidátů. Podíl kandidátů s vysokoškolským titulem trvale roste a v posledních volbách v roce 2014 takto uspělo dokonce 86,7 % kandidátů (13 kandidátů z 15 celkem mělo vysokoškolský titul).

Spolky jsou v obci Bouzov početné a velmi aktivní. Jejich vliv a působení na místní zastupitelstvo lze vysledovat jednak v příslušnosti členů a také v objemu získaných finančních prostředků skrze obec Bouzov. V rámci podpory spolků je obec velmi úspěšná v případě podpory místních sdružení dobrovolných hasičů, kteří získali nové vybavení (viz. obrazová příloha práce). Další spolky jsou zaměřeny zejména na myslivost a sport. Tyto při získávání finančních prostředků skrze obec nejsou zdaleka tak úspěšné a jejich vliv je tím pádem mnohem nižší.

Podnikatelské subjekty v obci jsou zaměřeny zejména na služby. Výrobci je v obci velmi málo a samotná obec svými projekty podporuje spíše vzhled obce a turistický ruch. Podpora podnikání ze strany obce je nízká a tento fakt je možné například vidět na velmi malém počtu volných pracovních míst v obci.

Nezanedbatelný význam má v obci Bouzov místní školka a základní škola. Obec je zřizovatelem těchto institucí a nemalá část výdajů z rozpočtu směřuje sem. Zastupitelé jsou

v tomto podporujícím přístupu jednotní, protože jde o financování klíčových institucí představující výchovu budoucích generací a udržování kulturního zázemí obce.

Základ financování obce tvoří daňové, nedaňové a kapitálové příjmy. Tato skupina tvoří jistou tradiční strukturu příjmové části. Nepravidelné dotace na straně příjmů a financování projektů na straně výdajů způsobují velké výkyvy v rozpočtu. Proto se objem prostředků, se kterým obec v každém roce hospodaří, dost výrazně liší. Obec dlouhodobě nemá vyrovnaný rozpočet. Dopad financování projektů na rozpočet obce je možné vidět na kolísání položky splátka úvěrů. Samotné dotace pak tvoří základ strategického rozvoje obce. Obec aktivně možnosti získání dotací hledá a úspěšně je využívá. Největší objem dotací získává z fondů EU (ROP) a od Olomouckého kraje. Vlastní výdělečná činnost je v obci Bouzov také zastoupená a souvisí především s pronájmy obecního majetku (například pronájem parkoviště u hradu Bouzova) a provozováním kotelny na biomasu.

Obecní úřad a zastupitelstvo komunikuje s občany zejména pomocí obecního rozhlasu (aktuální nebo naléhavé informace), vydáváním Bouzovských novin (dlouhodobý přehled o minulých akcích, rozhodnutích zastupitelstva a plánovaných akcích) a pomocí obecních vývěsek (formální informace obce) a nástěnek (pozvánky na kulturní akce, reklama). Velmi dobrou úroveň pak mají webové stránky obce, které poskytují detailní přehled o aktuálním dění i minulých událostech.

Sonda do rozhodovacího procesu zastupitelstva byla představena na třech ukázkových příkladech. Je z nich patrné, že zastupitelstvo velmi často následuje při diskusi o rozvoji obce možnosti získání dotací. Toto je klíčovým faktorem při strategickém rozhodování. Pokud zastupitelstvo není v takovém případě jednotné, využívá průzkum veřejného mínění formou ankety (případ týkající se rozhodování o stavbě sportoviště). V případě, že je rozvoj obce vynucen legislativou státu nebo EU, zastupitelstvo hledá možnosti financování takového projektu a pokud taková možnost není k dispozici, přistoupí ke kompromisu (případ týkající se splaškové kanalizace). Naopak v případě, že občané necítí dostatečnou podporu obce při projektu zahrnujícím potencionální rizika, převezmou iniciativu, aktivizují se vytvořením občanského sdružení, organizují petici, účastní se s protestními transparenty zastupitelstev a postupně získají zastupitele na svoji stranu (případ jednání o otevření lomu). Z dlouhodobého hlediska po každých nových volbách nedochází k zásadní obměně zastupitelů a tím pádem ke změnám v personálním obsazení hlavních funkcí obce. To znamená, že nedochází ani k zásadním změnám ve stylu řízení obce a rozhodování o provozních a investičních výdajích. Hlavním iniciátorem

rozvoje v obci je starosta, který nastoluje agendu jednání rady a zastupitelstva, sleduje možnosti získání dotací a skrze jednání se starosty jiných obcí a různými státními i soukromými subjekty přináší na jednání novinky, požadavky a trendy v různých oblastech. Toto potvrzují i sami zastupitelé v provedených rozhovorech (Rozhovor č.1-3).

Závěrem lze říci, že obec Bouzov je na jedné straně velmi typickým představitelem politického dění na našem venkově, ale zároveň těží z přednosti, kterou je turistická atraktivita místního hradu. Obec je velmi úspěšná v získávání dotací a má občany s vysokým politickým, občanským i odborným potenciálem, kteří ve velké míře participují na politickém dění v obci. Zastupitelstvo obce v čele se starostou je také ekologicky orientované, což dokazuje provozovaná kotelna na biomasu a plánované zřízení sběrného dvora na třídění odpadu. Jako slabiny v úspěšnosti místního zastupitelstva vidím nevýraznou podporu podnikání a nízký potenciál pro přilákání nových občanů. Toto může pro obec v budoucnu znamenat stagnaci v mnoha oblastech.

Proto doporučuji obecnímu zastupitelstvu soustředit své úsilí na územní plán, propagaci místních výrobců a služeb, a zejména na maximální využití potenciálu, který nabízí turistická atraktivita hradu. S ohledem na zvyšující se zájem o kandidování ve volbách do místního zastupitelstva doporučuji jednotlivým stranám a uskupením využít kontaktní volební kampaně, tj. sepsat vlastní volební program a ten prezentovat na diskusních setkáních s voliči. Detailní znalost místního prostředí a specifických problémů, které občany trápí, umožňuje připravit velmi detailně zaměřený volební program a soustředit se tak na konkrétní cíle.

7 Seznam použitých zdrojů

Literatura:

- PROVAZNÍKOVÁ, Romana, 2015. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Grada Publishing a.s. Praha. ISBN 978-80-247-5608-0.
- BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky*. Grada Publishing a.s. Praha. ISBN 978-80-247-2908-4.
- ŠARADÍN, Pavel, OUTLÝ Jan, 2004. *Studie o volbách do zastupitelstev v obcích*. Univerzita Palackého Olomouc. ISBN 80-244-0798-1.
- BALÍK, Stanislav, 2008. *Česká komunální politika v obcích s rozšířenou působností: koalice, voličské vzorce a politické strany na místní úrovni v letech 1994-2006*. Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK) Brno. ISBN 978-80-7325-144-4.
- HUDÁK, Jakub, JÜPTNER, Petr, SVOBODA, Jiří, 2003. *Komunální politické systémy*. Univerzita Palackého Olomouc. ISBN 80-7308-056-7.
- KREJČÍ, Oskar, 2006. *Nová kniha o volbách*. Professional Publishing Praha. ISBN80-86946-01-0.
- ČMEJREK, Jaroslav a kol., 2009. *Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR*. Kernberg Pulishing Davle, Alfa Nakladatelství Praha. ISBN 978-80-87168-10-3
- HEINELT, H., N. K. HLEPAS, 2006. *Typologies of Local Government Systems*. In Bäck, H., H. Heinelt, A. Magnier (eds.) *The European Mayor. Political Leaders in the Changing Context of Local Democracy*. Wiesbaden: VS Verlag für Sozialwissenschaften. ISBN 3531900056, 9783531900056
- BERNARD, J. – KOSTELECKÝ, T. – ILLNER, M. – VOBECKÁ, J., 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-069-8

Legislativa:

- Zákon o obcích. Zákon č. 128/2000 Sb. [online]. 2000. Dostupné:[http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-\(obecni-zrizeni\)](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-(obecni-zrizeni)).
- Ústava ČR. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb., 300/2000 Sb., 448/2001 Sb., 395/2001 Sb., 515/2002 Sb., 319/2009 Sb., 71/2012 Sb. a 98/2013 Sb. [online]. 1993. Dostupné: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Internetové zdroje:

- Seznam.cz,a.s.-mapy [online]. 2017. Dostupné: www.mapy.cz (ověřeno k 1.12.2017)
- Obec Bouzov [online]. 2017. Dostupné: www.obec-bouzov.cz (ověřeno k 15.12.2017)
- Český statistický úřad [online]. 2017. Dostupné: www.czso.cz (ověřeno k 10.12.2017)
- Volební server ČSÚ [online]. 2017. Dostupné: www.volby.cz (ověřeno k 10.12.2017)

- Ministerstvo práce a sociální věcí [online]. 2018. Dostupné: www.mpsv.cz (ověřeno k 15.12.2017)
- Zpravodajský portál iDNES: Báňský úřad povolil lidmi nechtěný lom u jeskyní, teď čelí žalobě státu [online]. 2017.
Dostupné: https://olomouc.idnes.cz/otevreni-noveho-lomu-na-vapenec-u-bouzova-agir-petice-zaloba-prj-/olomouc-zpravy.aspx?c=A161114_2286031_olomouc-zpravy_stk (ověřeno k 20.12.2017)
- Zpravodajský portál Denik.cz: Boj o lom u Bouzova nekončí, těžaři se vápence nevzdávají [online]. 2018.
Dostupné: https://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/boj-o-lom-u-bouzova-nekonci-tezari-se-vapence-nevzdavaji-20180109.html (ověřeno k 20.1.2018)
- Zpravodajský portál Denik.cz: Nechceme lom za domem! Místní bojují proti těžbě u Bouzova, chtějí se soudit [online]. 2016.
Dostupné: https://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/nehceme-lom-za-domem-mistni-bojuji-proti-tezbe-u-bouzova-chteji-se-soudit-20160513.html (ověřeno k 20.1.2018)
- Strana pro otevřenou společnost [online]. 2017. Dostupné: www.stranaos.cz (ověřeno k 12.12.2017)
- Petice24.com: Nechceme Petice proti vápencovému lomu na Bouzovsku [online]. 2018.
Dostupné: <https://www.petice24.com/forum/158003> (ověřeno 10.1.2018)
- Moderní obec.cz: Obecní výtopna v Bouzově využívá biomasu [online]. 2003.
Dostupné: <http://moderniobec.cz/obecni-vytopna-v-bouzove-vyuziva-biomasu/> (ověřeno 7.3.2018)
- Usnesení ze 14. zasedání Zastupitelstva obce Bouzov ze dne 31.3.2017 [online]. 2017.
<http://www.obec-bouzov.cz/file.php?nid=8565&oid=5585015> (ověřeno dne 10.3.2018)

Ostatní dokumenty:

- Záписy z jednání zastupitelstva obce Bouzov
- Bouzovské noviny. Měsíčník vydávaný obcí Bouzov. Dostupný také na webových stránkách obce Bouzov www.obec-bouzov.cz (ověřeno dne 15.12.2017)

Ústní a písemná sdělení:

- Rozhovor č.1 se starostou obce Bouzov Ing. Marcelem Chmelinou (SNK Bouzovka) – rozhovor ze dne 17.1.2018
- Rozhovor č.2 s předsedou kontrolního výboru a zastupitelem obce Bouzov Mgr. Bc. Dušanem Tejkalem (Moravané) – rozhovor ze dne 17.1.2018
- Rozhovor č.3 s předsedkyní finančního výboru a členkou zastupitelstva Ing. Hanou Kolavíkovou (SOS) – rozhovor ze dne 10.1.2018
- Soupis poskytnutých dotací pro obec Bouzov (poskytla pracovnice úřadu Bc. Lenka Chmelinová dne 5.2.2018)

Seznam tabulek:

- Tabulka 1: Počty obyvatel v obci v letech 2012 – 2016
- Tabulka 2: Nezaměstnanost v obci Bouzov v letech 2005 až 2011 (vždy k 31.12.)
- Tabulka 3: Nezaměstnanost v obci Bouzov v letech 2014 až 2017 (vždy k 31.12.)
- Tabulka 4: Zaměstnanost v obci Bouzov dle odvětví v letech 2001 a 2011

- Tabulka 5: Náboženská víra v obci Bouzov dle sčítání lidu v roce 2011
 Tabulka 6: Obyvatelé dle národnosti v obci Bouzov dle sčítání lidu v roce 2011
 Tabulka 7: Počty kandidátů a kandidátních listin ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014
 Tabulka 8: Volební účast ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014
 Tabulka 9: Průměrný věk zvolených zastupitelů obce Bouzov v letech 1998 – 2014
 Tabulka 10: Podíl zvolených zastupitelů obce Bouzov s vysokoškolským vzděláním v letech 1998 – 2014
 Tabulka 11: Podíl zvolených mužů a žen obce Bouzov v letech 1998 – 2014
 Tabulka 12: Rozpočet obce Bouzov – skutečnost v letech 2010 – 2016
 Tabulka 13: Přijaté dotace od Olomouckého kraje v letech 2011 – 2017
 Tabulka 14: Přijaté dotace z fondů EU (ROP Střední Morava) v letech 2011 – 2017
 Tabulka 15: Přijaté dotace z Ministerstva pro místní rozvoj v letech 2011 – 2017
 Tabulka 16: Přijaté dotace ze Stát. fondu životního prostředí v letech 2011 – 2017

Seznam grafů:

- Graf 1: Změna počtu obyvatel – počet mužů a žen v roce 2012 - 2016
 Graf 2: Trend změny počtu obyvatel na základě časové řady let 2012 – 2016
 Graf 3: Graf vývoje nezaměstnanosti v obci Bouzov v letech 2005 – 2011 a porovnání s ukazatelem nezaměstnanosti v celé ČR
 Graf 4: Graf vývoje nezaměstnanosti v obci Bouzov v letech 2014 – 2017 a porovnání s ukazatelem nezaměstnanosti v celé ČR
 Graf 5: Podíl počtu kandidátů na počet voličů ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014
 Graf 6: Volební účast ve volbách do zastupitelstva obce Bouzov v letech 1998 – 2014
 Graf 7: Průměrný věk zvolených zastupitelů obce Bouzov v letech 1998 – 2014
 Graf 8: Podíl zvolených zastupitelů obce Bouzov s vysokoškolským vzděláním v letech 1998 – 2014
 Graf 9: Příjmy a výdaje obce Bouzov v letech 2010 – 2016
 Graf 10: Struktura příjmů obce Bouzov v roce 2016
 Graf 11: Struktura výdajů obce Bouzov v roce 2016

8 Přílohy

8.1 Příloha č.1 – Zvolení zastupitelé v obci Bouzov (1998 – 2014)

Příjmení a jméno, titul	Povolání	Navrhující strana	1998	2002	2006	2010	2014
Foltýn Zdeněk, Ing.	Starosta obce	SNK Bouzovska	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Půr Miroslav, Ing.	Jednatel	SNK Bouzovska	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Chmelina Marcel, Ing.	Policista	SNK Bouzovska		Ano	Ano	Ano	Ano
Čampiš Jaroslav, MUDr.	Lékař	SNK Bouzovska	Ano (za ČSSD)	Ano	Ano	Ano	Ano
Průcha Milan, Mgr.	Úředník	SNK Bouzovska			Ano	Ano	Ano
Bešta Petr, Ing.	Konstruktér	SNK Bouzovska			Ano		Ano
Malínek Stanislav	Obchodní manažer	SNK Bouzovska		Ano	Ano	Ano	Ano
Kolavíková Hana, Ing.	Referent řízení kvality	SOS				Ano	Ano
Nováček Pavel, Ing.	Ředitel SPS a SOU Uničov	SOS				Ano	Ano
Dvořáčková Hana, Ing.	Učitelka ZŠ	SOS	Ano (za ČSSD)			Ano	Ano
Kuhn Michal, Ing.	Správce ICT	SOS					Ano
Holub Jan, Mgr.	Podnikatel	KDU-ČSL					Ano
Beďač Pavel	Provozní zámečník	KDU-ČSL	Ano	Ano	Ano	Ano	Ano
Tejkal Dušan, Mgr. Bc.	Podnikatel	Moravané					Ano
Kotrlová Gita, Mgr.	Učitelka GJO Litovel	BPV					Ano
Fryšáková Marie, MUDr. CSc.	Lékařka	SNK Bouzovka			Ano	Ano	
Podsklan Anton	Dělník	SNK Bouzovka	Ano	Ano	Ano	Ano	
Leibnerová Petra, Ing.	Technický výpočtář	SOS				Ano	

Ženožička Jiří	Učitel SŠT	KDU-ČSL				Ano	
Zatloukal Karel, Ing.	Důchodce	KDU-ČSL			Ano	Ano	
Najmanová Světluše, Mgr.	Učitelka ZŠ	SNK Bouzovka	Ano (za ČSSD)		Ano		
Foltas Vít, Ing.	Lesník	KDU-ČSL		Ano	Ano		
Heinrich Marek	Dělník	KDU-ČSL			Ano		
Macek Lubomír	Dělník	KDU-ČSL	Ano	Ano	Ano		
Dvořáček Zdeněk	Dělník	SNK Bouzovka	Ano	Ano			
Havlík Bohumil, Ing.	Zootechnik	SNK Bouzovka		Ano			
Putíková Stanislava, MUDr.	Zubní lékař	SNK Bouzovka	Ano	Ano			
Vaněk Vladimír, MVDr.	Veterinář	SNK Bouzovka		Ano			
Beran Zdeněk, Ing.	Podnikatel	SNK Bouzovka		Ano			
Kunčar Ladislav, Mgr.	Podnikatel	SNK Bouzovka		Ano			
Hyjánková Ludmila	Učitelka	SNK Bouzovka	Ano				
Navrátilová Božena	Poštovní úřednice	SNK Bouzovka	Ano				
Nejezchleba Jaroslav	Dělník	ČSSD	Ano				
Susserová Dagmar	Účetní	ČSSD	Ano				
Pluháček Vladimír	Dělník	KDU-ČSL	Ano				

Zkratky:

- SNK Bouzovska – Sdružení nezávislých kandidátů Bouzovka
- SOS – Strana pro otevřenou společnost
- BPV – Bouzovsko pro všechny
- KDU-ČSL – Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
- ČSSD – Česká strana sociálně demokratická

8.2 Příloha č.2 – Obsazené funkce zastupitelstva po volbách v roce 2014

A. Obsazené funkce do 31.3.2017:

- Starosta obce: Ing. Foltýn Zdeněk
- Místostarosta obce: Ing. Marcel Chmelina
- Rada obce: Ing. Michal Kuhn, MUDr. Jaroslav Čampiš,
Mgr. Hana Dvořáčková
- Předseda finančního výboru: Ing. Hana Kolavíková
- Předseda kontrolního výboru: Mgr. Bc. Dušan Tejkal
- Komise pro životní prostředí: Ing. Jan Holub

B. Obsazené funkce od 1.4.2017:

- Starosta obce: Ing. Marcel Chmelina
- Místostarosta obce: Ing. Michal Kuhn
- Rada obce: MUDr. Jaroslav Čampiš, Stanislav Malínek,
Mgr. Hana Dvořáčková
- Předseda finančního výboru: Ing. Hana Kolavíková
- Předseda kontrolního výboru: Mgr. Bc. Dušan Tejkal
- Komise pro životní prostředí: Ing. Jan Holub

Pozn.: Ke změnám dochází po vzdání se funkce předchozího starosty Ing. Zdeňka Foltýna – odchod do starobního důchodu. (Usnesení ze 14. zasedání Zastupitelstva obce Bouzov ze dne 31.3.2017)

8.3 Příloha č.3 – Rozhovory se zastupiteli obce Bouzov

Rozhovor č.1 - odpovídá starosta obce Bouzov Ing. Marcel Chmelina (SNK Bouzovka):

1. Proč jste se rozhodl vstoupit aktivně do politického dění ve vaší obci?

„Na začátku jsem se snažil řešit problémy v místní části Svojanov. Začal jsem chodit diskutovat na zastupitelstvo a byl více vtažen do dění v obci Bouzov.“

2. Jak jste si vybral politického uskupení, za které jste kandidoval? Byl jste osloven představiteli tohoto uskupení nebo jste aktivně projevil zájem kandidovat?

„Byl jsem osloven tehdejší starostou Ing. Foltýnem. Jednalo se o nezávislé kandidáty, s čímž jsem neměl problém a šel do toho.“

3. Byl důvodem pro výběr uskupení spíše politický program nebo osobnosti na kandidátce, případně vůdčí osobnost tohoto uskupení?

„Hlavním důvodem byl, že je možné takto prosadit dílčí zájmy různých skupin obyvatel.“

4. Jak probíhalo jednání o pozici na kandidátce? Co bylo klíčovým kritériem pro pořadí na kandidátce (zkušenosti, reputace, vzdělání, obecná známost kandidáta apod.)?

„Pořadí na kandidátce nebylo předmětem diskuse. Pořadí určil lídr kandidátky, tehdejší starosta Ing. Foltýn.“

5. Byl obecně dostatek kandidátů k dispozici? Bylo třeba kandidáty odmítat nebo je spíše dodatečně hledat?

„Spíš se kandidáti musí hledat a oslovovat. Nevzpomínám si, že bychom museli někoho odmítnout.“

6. Měli jste nějakou volební kampaň? Oslovili jste voliče jinak než jako seznam jmen na kandidátce?

„Byla jediná veřejná volební debata kandidátů v roce 2014. Měli jsme volební letáček.“

7. Měli jste nějaké výrazné téma, se kterým jste vstupovali do voleb? Jak jste toto téma prezentovali potencionálním voličům?

„Neměli jsme žádné zásadní volební téma. Chtěli jsme pokračovat v rozvoji obce.“

8. Měli jste před volbami nějakou strategii na povolební jednání o koalici? Věděli jste, s kým do koalice jít a nejít? Byly důvody pro koaliční spolupráci spíše programové (věcné) nebo osobní (například po neshodách v minulém volebním období)?

„Koalice se před volbami nedomlouvají a ani po volbách žádné koalici netvoříme. Po volbách se vybírají vhodné osobnosti napříč stranami pro obsazení jednotlivých funkcí. O

funkci starosty a místostarosty není moc velký zájem, ale do rady je zájem větší a ze zájemců je vybíráno na základě ochoty pracovat pro obec a věnovat jí čas.“

9. Jak probíhalo jednání o starostovi? Stal se starostou lídr kandidátky vítězné strany? Byla na kandidátovi spíše obecná shoda? Promítli se do jeho výběru jeho zkušenosti z minulých volebních období, jeho vzdělání, jeho aktivní práce pro obec např. v zájmových sdruženích nebo např. charakterové vlastnosti?

„Na navrženém kandidátovi je vždy shoda. Zohledňují se zkušenosti zájemce o funkci starosty. Po rezignaci minulého starosty jsem byl jediným zájemcem. Tehdy jsem byl místostarostou a zastupitelé mě pro funkci starosty potvrdili.“

10. Dohodla se vzniklá koalice na nějakých zásadních otázkách, které by chtěla ve volebním období vyřešit? Jak se toto podařilo realizovat?

„Koalici nemáme a žádná zásadní otázka se tedy takto neprojednávala.“

11. Jak probíhají jednání zastupitelstva? Jsou spíše věcná a podložená argumenty, nebo jde často o diskusi plnou emocí a těžkého hledání konsensu? Hlasuje koalice spíše jednotně?

„90 % jednání jsou věcná a konstruktivní. Někdy se vynoří problém až pseudoproblém a diskuse je potom spíše emotivní. Zastupitelé jsou v diskusích vždy aktivní.“

12. Probíhají před veřejnými zastupitelstvy pravidelné pracovní schůzky zastupitelů (nikdy/vždy/někdy)?

„Pracovní schůzka je vždy před zastupitelstvem. Zastupitelé dostávají předem elektronicky seznam bodů k jednání a tyto body jsou objasněny zastupitelům na této pracovní schůzce. Dále každý měsíc bývá pracovní schůzka, na které jsou přítomni zastupitelé a zástupci místních částí obce Bouzov (13 částí obce).“

13. Jak probíhá diskuse o rozpočtu? Kdo rozpočet připravuje? Dochází v rámci jeho schvalování k bouřlivé diskusi a k jeho zásadním úpravám?

„Rozpočet připravuje obecní úřad v čele se starostou obce. Předem se předkládá v dostatečném předstihu zastupitelům ke schválení. Nejsou běžné žádné bouřlivé debaty.“

14. Jsou projednávána témata zastupitelstva spíše reakcí na vznikající požadavky ze strany různých institucí, nových zákonů (např. otázka kanalizace nebo třídění odpadu), provozních problémů, nálezů různých auditů apod. nebo jde velmi často o diskusi o dalším směřování obce (plány rozvoje, projekty, možnosti využití dotačních programů apod.)? Jaký je asi podíl v diskusi mezi těmito tématy?

„Diskutuje se o obojím. V 80 % jde o provozní body, zbytek se týká rozvoje obce.“

15. Kdo bývá nejčastěji iniciátorem rozvojových projektů (investic) v obci? Je to starosta, místostarosta, radní, zastupitelé, místní spolky nebo občané?

„Často je to starosta, někdy jsou iniciativní i spolky (např. sdružení místních hasičů).“

16. Daří se takové rozvojové návrhy prosazovat? Co bývá největší překážkou schválení návrhů projektů? Jak probíhá diskuse kolem těchto návrhů?

„Pokud jsou finance, návrhy se daří prosazovat. Dlouhodobě je schválen plán rozvoje obce, který je dostupný na webových stránkách obce a obec se jím snaží řídit.“

17. Co považujete za největší úspěch stávající koalice a naopak za nesplněný slib voličům? Jaký problém vidíte v současné obci jako nejzásadnější a hodný největší pozornosti? Jaký projekt vidíte naopak jako nejzajímavější pro další rozvoj?

„Jde o rozhodnutí o vybudování splaškové kanalizace v místních částech Bouzov, Podolí, Jeřmaň.“

18. Máte obecně pocit dobře vykonané politické práce a chuť jít do toho tzv. znovu? Nebo jste frustrován a v dalším volebním období již spíše nebudete kandidovat, případně proč?

„V tuto chvíli jsem zatím rozhodnut kandidovat znovu. Kandidátka ale bude obměněna, někteří již nemají zájem jít do toho znovu. Pozici na kandidátce bych chtěl se všemi projednat.“

Rozhovor č.2 - odpovídá předseda kontrolního výboru a zastupitel obce Bouzov Mgr. Bc. Dušan Tejkal (Moravané):

1. Proč jste se rozhodl vstoupit aktivně do politického dění ve vaší obci?

„Chtěl jsem aktivně ovlivňovat dění v obci, kladným způsobem přispět, podpořit rozvoj obce.“

2. Jak jste si vybral politického uskupení, za které jste kandidoval? Byl jste osloven představiteli tohoto uskupení nebo jste aktivně projevil zájem kandidovat?

„Jako Moravan se cítím v pozitivním smyslu, nemusel jsem sbírat podpisy, ve straně mám rodinné vazby. Kandidátku jsem sestavoval měsíc před volbami. Jsem členem předsednictva strany Moravané.“

3. Byl důvodem pro výběr uskupení spíše politický program nebo osobnosti na kandidátce, případně vůdčí osobnost tohoto uskupení?

„Jednalo se o nové místní uskupení, žádná osobnost nebyla. Někteří z oslovených obyvatel neměli zájem vstoupit do komunální politiky.“

4. Jak probíhalo jednání o pozici na kandidátce? Co bylo klíčovým kritériem pro pořadí na kandidátce (zkušenosti, reputace, vzdělání, obecná známost kandidáta apod.)?

„Umístování na kandidátce probíhalo na základě zkušeností a předpokládaného času, který může kandidát veřejnému dění věnovat. Začínali jsme čtyři a já jsem byl lídrem kandidátky, protože jsem se chtěl veřejnému dění věnovat nejvíce ze všech. Dále se pozice domlouvali individuálně. Oslovovali jsme na doporučení.“

5. Byl obecně dostatek kandidátů k dispozici? Bylo třeba kandidáty odmítat nebo je spíše dodatečně hledat?

„Spíše jsme kandidáty hledali, než odmítali, protože je hodně uskupení a hledali jsme až na poslední chvíli.“

6. Měli jste nějakou volební kampaň? Oslovili jste voliče jinak než jako seznam jmen na kandidátce?

„Byli jsme vůbec první stranou, která oslovovala voliče formou letáček do schránek. S voliči se setkáváme na ulici, veřejná diskuse neproběhla.“

7. Měli jste nějaké výrazné téma, se kterým jste vstupovali do voleb? Jak jste toto téma prezentovali potencionálním voličům?

„Jedním z hlavních témat byla podpora seniorům. Dále jsme chtěli zřídit obecní policii pro zajištění bezpečnosti občanů.“

8. Měli jste před volbami nějakou strategii na povolební jednání o koalici? Věděli jste, s kým do koalice jít a nejít? Byly důvody pro koaliční spolupráci spíše programové (věcné) nebo osobní (například po neshodách v minulém volebním období)?

„Jednání o koalici neproběhlo. Byli jsme nováčci a čekali jsme lepší výsledky naší strany. Zároveň jsem neměl velké ambice a spíš jsem chtěl sbírat zkušenosti a přehled.“

9. Jak probíhalo jednání o starostovi? Stal se starostou lídr kandidátky vítězné strany? Byla na kandidátovi spíše obecná shoda? Promítli se do jeho výběru jeho zkušenosti z minulých volebních období, jeho vzdělání, jeho aktivní práce pro obec např. v zájmových sdruženích nebo např. charakterové vlastnosti?

„Starosta byl domluven. Velkou roli hrála zkušenost, dlouholetá působnost, kontakty a znalost práce.“

10. Dohodla se vzniklá koalice na nějakých zásadních otázkách, které by chtěla ve volebním období vyřešit? Jak se toto podařilo realizovat?

„Ve většině případů ano, koalice si prosazovala vlastní témata.“

11. Jak probíhají jednání zastupitelstva? Jsou spíše věcná a podložená argumenty, nebo jde často o diskusi plnou emocí a těžkého hledání konsensu? Hlasuje koalice spíše jednotně?

„Argumenty se předkládají, někdy diskusi provází emoce, ale většinou se na hlavních věcech shodneme. Hlasování je obvykle jednotné.“

12. Probíhají před veřejnými zastupitelstvy pravidelné pracovní schůzky zastupitelů (nikdy/vždy/někdy)?

„Jednou za měsíc ve středu máme pracovní schůzku. Před veřejným zastupitelstvem ji máme také.“

13. Jak probíhá diskuse o rozpočtu? Kdo rozpočet připravuje? Dochází v rámci jeho schvalování k bouřlivé diskusi a k jeho zásadním úpravám?

„K zásadním úpravám nedochází, rozpočet připravují zástupci obce. Zastupitelům přijde návrh a na pracovní schůzce je vysvětleno, co je důvodem změn rozpočtu.“

14. Jsou projednávána témata zastupitelstva spíše reakcí na vznikající požadavky ze strany různých institucí, nových zákonů (např. otázka kanalizace nebo třídění odpadu), provozních problémů, nálezů různých auditů apod. nebo jde velmi často o diskusi o dalším směřování obce (plány rozvoje, projekty, možnosti využití dotačních programů apod.)? Jaký je asi podíl v diskusi mezi těmito tématy?

„Na nové zákony reagujeme vždy, některé požadavky financujeme z vlastních zdrojů a některé z dotací. Záleží na druhu tématu.“

15. Kdo bývá nejčastěji iniciátorem rozvojových projektů (investic) v obci? Je to starosta, místostarosta, radní, zastupitelé, místní spolky nebo občané?

„Většinou to bývá starosta nebo rada obce.“

16. Daří se takové rozvojové návrhy prosazovat? Co bývá největší překážkou schválení návrhů projektů? Jak probíhá diskuse kolem těchto návrhů?

„Návrhy se prosazují na základě shody zastupitelů. Dále velmi záleží na tom, kdo daný návrh podal a jakým způsobem. Pro zamítnutí jsou nejčastěji důvody finanční. Například se jednalo o mém projektu, ve kterém jsem prosazoval vytvoření obecní policie – tento projekt neprošel z finančních důvodů a zastupitelé neprojevíli o tento projekt žádný zájem. Naopak např. v projektu sportovního areálu byly navyšovány investiční prostředky, ale tyto návrhy byly vždy odhlasovány zastupiteli. Tento sportovní areál ale nemá skoro žádné využití, v obci je více malých hřišť a naučné hřiště. Jako člen kontrolní komise jsem řešil stížnosti občanů na nekvalitní práci firmy, která areál budovala.“

17. Co považujete za největší úspěch stávající koalice a naopak za nesplněný slib voličům? Jaký problém vidíte v současné obci jako nejzásadnější a hodný největší pozornosti? Jaký projekt vidíte naopak jako nejzajímavější pro další rozvoj?

„Největším mým úspěchem je vůbec to, že jsem se do zastupitelstva dostal a mám tak nyní přehled o dění v obci. Naopak mým nesplněným slibem je to, že jsem neprosadil kamerový systém a obecní policii. Problém je podle mě výstavba ČOV, bývalý hotel v centru obce, který velmi chátrá, a kotelna biomasy. Jako nejzajímavější projekt vidím „sběrný dvůr“ a dále Technické služby obce Bouzov.“

18. Máte obecně pocit dobře vykonané politické práce a chuť jít do toho tzv. znovu? Nebo jste frustrován a v dalším volebním období již spíše nebudete kandidovat, případně proč?

„Ano, chci znovu kandidovat a ovlivňovat dění v obci. Chci prosadit zájmy občanů. Budeme znovu roznášet letáčky a budeme pořádat besedy s občany. Chtěl bych připravit volební program a přehledný seznam kandidátů, který by více oslovil voliče. Na kandidátce dojde k obměnám.“

Rozhovor č.3 - odpovídá předsedkyně finančního výboru a členka zastupitelstva Ing. Hana Kolavíková (SOS):

1. Proč jste se rozhodla vstoupit aktivně do politického dění ve vaší obci?

„Nebyla mi lhostejná situace v obci a chtěla jsem dění výrazněji ovlivňovat, což bych jako řadový občan nemohla.“

2. Jak jste si vybrala politického uskupení, za které jste kandidovala? Byla jste oslovena představiteli tohoto uskupení nebo jste aktivně projevila zájem kandidovat?

„V úplném začátku svého politického působení v obci Bouzov v roce 2006 jsem byla oslovena stranou KDU-ČSL, která mi byla programově blízká. Chtěla jsem ji podpořit a souhlasila s účastí na kandidátce. Byla jsem zařazena spíše do spodní části listiny a do zastupitelstva jsem zvolena tehdy nebyla. V následujícím volebním období jsem již aktivněji a s cílem získat mandát oslovila stranu SOS a vytvořila vlastní kandidátní listinu za tuto stranu. Výhodou tohoto postupu bylo, že nebylo pro podání kandidátní listiny nutno zajistit podpisy obyvatel. V tomto následujícím volebním období jsem již byla úspěšná a získala zastupitelský mandát. V dalších volebních obdobích jsem založila vlastní uskupení nezávislých kandidátů pod podobným názvem SOS pro Bouzovsko a byla s některými dalšími kandidáty úspěšná v zatím posledních volbách v roce 2014.“

3. Byl důvodem pro výběr uskupení spíše politický program nebo osobnosti na kandidátce, případně vůdčí osobnost tohoto uskupení?

„V prvním případě se jednalo o stranu KDU-ČSL, která je mi blízká na celostátní úrovni svým programem a postoji. Vztah ke straně SOS jsem získala spíše náhodou, kdy jsem se setkala s jejími členy a její celostátní program mě oslovil. Po těchto zkušenostech jsem již vytvořila uskupení nezávislých kandidátů a vytvořila skupinu spíše podobně smýšlejících občanů nezávislých na celostátně koncipovaném politickém programu. Abych navázala na kandidování za stranu SOS, zvolila jsem název pro nové uskupení SOS pro Bouzovsko, který jsem považovala za atraktivní a vyjadřující pomocnou ruku a změnu.“

4. Jak probíhalo jednání o pozici na kandidátce? Co bylo klíčovým kritériem pro pořadí na kandidátce (zkušenosti, reputace, vzdělání, obecná známost kandidáta apod.)?

„V případě kandidování za KDU-ČSL šlo pouze o podporu strany na komunální úrovni. V případě SOS jsem jako iniciátor kandidovala z prvního místa, s tímto návrhem ostatní kandidáti souhlasili. V případě kandidování za SOS pro Bouzovsko to bylo obdobné.“

5. Byl obecně dostatek kandidátů k dispozici? Bylo třeba kandidáty odmítat nebo je spíše dodatečně hledat?

„Snažila jsem se získat kandidáty z každé části obce, aby voliči našli na kandidátce člověka, který zná problémy své části obce a dokáže prosazovat jejich řešení. Snahou bylo získat kompetentní a veřejně aktivní spoluobčany, kteří budou ochotni svůj čas vložit do veřejného života obce a snažit se o pozitivní změny ve fungování obce. Jde o velmi náročný úkol, protože velká část občanů, kteří mají k tomuto předpoklady, nemá o aktivní zapojení se do věcí veřejných velký zájem. Nakonec se kandidátky vždy podařilo naplnit.“

6. Měli jste nějakou volební kampaň? Oslovili jste voliče jinak než jako seznam jmen na kandidátce?

„V období kandidování za SOS jsme měli stručný volební program, který jsme poskytli občanům ve formě letáčků. Před volbami v roce 2014 starosta obce zorganizoval setkání s voliči, kde každá kandidující strana a uskupení prezentovala svoje názory na dění v obci. V ostatních letech jsme program a ani setkání s občany nerealizovali.“

7. Měli jste nějaké výrazné téma, se kterým jste vstupovali do voleb? Jak jste toto téma prezentovali potencionálním voličům?

„Základním tématem, které jsme chtěli vždy řešit, bylo fungování obce a efektivita využití pracovní doby zaměstnanců obce. Celkově jsme se snažili prosazovat změnu stylu práce obce a zastupitelstva.“

8. Měli jste před volbami nějakou strategii na povolební jednání o koalici? Věděli jste, s kým do koalice jít a nejít? Byly důvody pro koaliční spolupráci spíše programové (věcné) nebo osobní (například po neshodách v minulém volebním období)?

„Žádné předvolební vyjednávání jsme nevedli. V jednotlivých volebních obdobích jsme se snažili získat zastoupení v radě obce, ale často jsme byli přehlasováni a post nezískali. Některé nabídky jsme i odmítli (v prvním volebním období například členství ve finančním výboru obce), abychom získali jiný post, ale to se často nepodařilo.“

9. Jak probíhalo jednání o starostovi? Stal se starostou lídr kandidátky vítězné strany? Byla na kandidátovi spíše obecná shoda? Promítli se do jeho výběru jeho zkušenosti z minulých volebních období, jeho vzdělání, jeho aktivní práce pro obec např. v zájmových sdruženích nebo např. charakterové vlastnosti?

„V každém volebním období, kdy jsem získala zastupitelský mandát, byl vždy v podstatě jen jeden návrh na starostu. Byl jím vždy předchozí starosta, který celkem jednoznačně obhájil svoji funkci v dalším volebním období. Při volbě nebyla jeho podpora 100%, ale vždy byla výrazná. Hlasování vždy bylo tajné a moje snaha o veřejné hlasování byla zamítnuta. U pozice starostu se vždy jednalo o zdůraznění zkušeností, dosaženého vzdělání a kompetencí. Starosta také byl vždy lídrem vítězné strany, v tomto smyslu má obec Bouzov dlouhodobě tradiční zastoupení na nejvyšším postu.“

10. Dohodla se vzniklá koalice na nějakých zásadních otázkách, které by chtěla ve volebním období vyřešit? Jak se toto podařilo realizovat?

„Při úvodních jednání po volbách zastupitelstvo vždy projednávalo plány dalšího rozvoje obce. Některé projekty se následně podařilo realizovat, některé dlouhodobé stále běží. Silným faktorem pro volbu oblasti je dotační politika státu a EU (např. Regionální operační program). Většina projektů se realizuje tímto způsobem z důvodu financování. Příkladem je nový sportovní areál obce umístěný v blízkosti hradu Bouzov. Tento projekt byl z velké části financován ze státního rozpočtu. Bohužel při tomto projektu ale došlo k několikerému navýšení plánovaného rozpočtu a souběžně z důvodu pochybení i ke krácení dotace, což nakonec významně zatížilo rozpočet obce.“

11. Jak probíhají jednání zastupitelstva? Jsou spíše věcná a podložená argumenty, nebo jde často o diskusi plnou emocí a těžkého hledání konsensu? Hlasuje koalice spíše jednotně?

„Vždy před každým zastupitelstvem máme neveřejnou hodinovou pracovní schůzku, kde projednáváme detaily jednotlivých bodů jednání. Diskuse je většinou věcná, emotivní bývá často až ze strany občanů při samotném veřejném jednání zastupitelů. Většina návrhů se odhlasuje, někdy po delší diskusi případně i po podání proti-návrhu.“

12. Probíhají před veřejnými zastupitelstvy pravidelné pracovní schůzky zastupitelů (nikdy/vždy/někdy)?

„Neveřejné pracovní schůzky máme vždy hodinu před zastupitelstvem, dále jsou vždy na konci měsíce schůzky zastupitelů, kde starosta a rada obce informuje zbylé zastupitele o aktuálním dění v obci. Podklady k jednáním byly dříve zasílány pouze emailem, nyní se podklady sdílí pomocí serveru www.uzob.cz (jsou zde např. umístěny plány a fotografie pozemků, o kterých se bude jednat, dále jsou zde zápisy z jednání rady obce apod.).“

13. Jak probíhá diskuse o rozpočtu? Kdo rozpočet připravuje? Dochází v rámci jeho schvalování k bouřlivé diskusi a k jeho zásadním úpravám?

„Návrh rozpočtu obce připravuje vždy na začátku každého kalendářního roku účetní obce, jde o rozpočtové provizorium. Vychází se ze stavu rozpočtu ke konci minulého roku. Následně po upřesnění položek je předložen a schválen rozpočet na daný rok. V průběhu roku se pak schvalují rozpočtové změny vyvolané neočekávanými změnami (nové projekty, opravy, dotace apod.). Rozpočtové změny do určité částky má právo schválit rada obce.“

14. Jsou projednávána témata zastupitelstva spíše reakcí na vznikající požadavky ze strany různých institucí, nových zákonů (např. otázka kanalizace nebo třídění odpadu), provozních problémů, nálezů různých auditů apod. nebo jde velmi často o diskusi o dalším směřování obce (plány rozvoje, projekty, možnosti využití dotačních programů apod.)? Jaký je asi podíl v diskusi mezi těmito tématy?

„Projednávány jsou spíše požadavky z jiných stran a operativní záležitosti (cca 60 % času), nové projekty a rozvoj spíše v menší míře (cca 40 % času). Někdy se tyto oblasti prolínají (např. řešení kanalizace obce). Projekty v drtivé většině případů závisí na dotační politice státu, obec si větší vlastní projekty nemůže ze svého rozpočtu dovolit.“

15. Kdo bývá nejčastěji iniciátorem rozvojových projektů (investic) v obci? Je to starosta, místostarosta, radní, zastupitelé, místní spolky nebo občané?

„Z velké části jde o příležitosti dané dotačními programy státu nebo EU. Zaměstnanci obce sledují dotační výzvy nebo dostávají informace z těchto institucí a starosta je projednává s radou a následně zastupitelstvem. Obec dále připravuje pravidelně vlastní Plán rozvoje obce, kde se jednotlivá sdružení a skupiny vyjadřují a shrnují své požadavky (např. vybavení místních sdružení hasičů). Tyto jsou pokrývány na základě finančních možností obce nebo případnými dotačními tituly.“

16. Daří se takové rozvojové návrhy prosazovat? Co bývá největší překážkou schválení návrhů projektů? Jak probíhá diskuse kolem těchto návrhů?

„Kritériem použití finančních prostředků na drobné rozvojové akce je zejména počet obyvatel, na které má daný projekt nebo podpora dopad. Omezením jsou potřebné finance. Někdy probíhá bouřlivá diskuse, pokud jde o vyšší částky nebo o sporné otázky.“

17. Co považujete za největší úspěch stávající koalice a naopak za nesplněný slib voličům? Jaký problém vidíte v současné obci jako nejzásadnější a hodný největší pozornosti? Jaký projekt vidíte naopak jako nejzajímavější pro další rozvoj?

„Vidím pozitivní dílčí změny, které se podařilo prosadit. Předpokládala jsem na začátku větší možnosti vlivu na chod obce, ale velká část prostředků je čerpána z dotačních programů a v této oblasti není možné nějakým výrazným způsobem věci ovlivňovat. Například výběr možných dodavatelů bývá často velmi omezen z důvodu požadavku na určité certifikáty, což z mého pohledu některé akce velmi prodražuje (např. stavba dětských hřišť). Kanalizace je nyní největším projektem, který v současné době probíhá. Dále se snažíme rozběhnout projekt Technické služby obce Bouzov, který by nám měl přinést transparentní a více efektivní zajištění místních služeb v obci. Tento projekt by se měl rozběhnout od 1.4.2018.“

18. Máte obecně pocit dobře vykonané politické práce a chuť jít do toho tzv. znovu? Nebo jste frustrován(a) a v dalším volebním období již spíše nebudete kandidovat, případně proč?

„Jsem ráda, že jsem do toho šla. Podařilo se prosadit hodně pozitivních změn. Zároveň s ohledem na osobní život zvažuji, zda budu v nadcházejícím období pokračovat, protože mám nyní velkou důvěru k nastavenému běhu obce a lidi, kteří v těch posledních volebních obdobích do zastupitelstva vstoupili. Rozmýšlím se...“

8.4 Příloha č.4 – Obrazové přílohy

8.4.1 Obec Bouzov

Zdroj: <http://www.obec-bouzov.cz>

8.4.2 Nákupy a projekty s podporou fondů EU a státního rozpočtu

Zdroj: <http://www.obec-bouzov.cz>

8.5 Příloha č.5 – Volební program strany SOS pro volby v roce 2014

Volební program

Pro volby do zastupitelstva obce Bouzov, konané ve dnech 10. – 11. 10. 2014

„SOS – sdružení pro otevřenou společnost Bouzov“

Sdružení nezávislých kandidátů

Naším cílem je „oživit komunální politiku“ odpovědností, odborností, slušností a novými tvářemi, kterým není lhostejný aktuální stav komunální politiky a které chtějí věnovat svůj čas a energii zodpovědné práci v orgánech obce. Hlavní vizí našeho konání je **„OTEVŘÍT RADNICE VŠEM OBČANŮM!“** Jak toho chceme dosáhnout?

Předkládáme stručný volební program a principy, které budeme společně zastávat a prosazovat:

1. Oblast organizační a provozní - hospodaření obce:

- Zadat kompletní obsahový a finanční audit smluvních vztahů obce za poslední čtyři roky.
- Provést organizační změny v systému práce úředníků obecního úřadu definováním jednoznačných kompetencí a osobní zodpovědnosti za svěřený úsek. Zvážit možnost opětovného jmenování uvolněného místostarosty obce.
- Zvýšit počet veřejných zasedání zastupitelstva obce – ZO 6x v roce, pracovní porady zastupitelů každý měsíc.
- Zlepšit veřejná zasedání obecního zastupitelstva využíváním prostředků IT při prezentacích projednávaných témat.
- Zlepšit docházku členů zastupitelstva na zasedání OZ i na pracovní porady. Řešit opakované absence některých zastupitelů.
- Zvýšit informovanost občanů o činnosti obecního úřadu zveřejňováním všech zápisů z jednání orgánů obce na veřejných vývěskách.
- Transparentně informovat občany o hospodaření obce s obecním majetkem a o pronájmech obecního majetku jiným subjektům.

- Zavést systém řízení v oblasti obecních prací. Pověřit zodpovědnou osobu jejich koordinací a stanovit pracovní náplně zaměstnanců konajících tyto práce.

2. **Oblast investiční a oblast veřejných zakázek:**

- Pokračovat v započatých investičních akcích obce (sportovní areál, rekonstrukce náměstí, obecní vodovod, obecní kanalizace atp.).
- Zvýšit podíl investic do místních částí obce.
- Podporovat výstavby energobloku v areálu ZD.
- V oblasti veřejných zakázek prosadit přímé zadávání zakázek do 100.000 Kč bez DPH místním OSVČ podle „transparentních pravidel.“
- Zamezit vícepracím (zapomenuté položky, subdodavatelským vztahům na vybrané práce a služby atp.) a tím eliminovat prodražování zakázek a jejich dalšího prodeje.
- Zveřejňovat všechny smlouvy od 100.000 Kč bez DPH na úřední desce obce včetně výstupů z výběrových řízení.

3. **Oblast projektů a dotací:**

- Aktualizovat strategii rozvoje obce pro nadcházející dotační období 2014 – 2020.
- Pokračovat v revitalizaci veřejných prostranství místních částí obce z dotace Ministerstva pro místní rozvoj ČR.
- Hledat dotační prostředky pro výstavbu nebo pro rekonstrukci obecního sálu pro konání kulturních a společenských akcí.

4. **Oblast školství, mládeže, sportu a volnočasových aktivit:**

- Podporovat provoz školy a zajistit finanční prostředky pro její udržení v obci.
- Působit na rodiče, zvýšit jejich motivaci k umístění dětí do obecní školy.
- Zvážit zavedení obecního školního autobusu.
- Podporovat tradiční i nové sportovní akce pro občany z širokého okolí, motivovat mládež ke sportovním aktivitám.

5. **Oblast životního prostředí:**

- Zvýšit kulturu hospodaření s odpady (sběrná místa, kontejnery na tříděný odpad).

- Získat dotace na výstavbu ČOV a splaškové kanalizace.
- Ve spolupráci s dalšími obcemi působit na Olomoucký kraj za účelem spuštění dotační výzvy OPŽP na výměnu starých kotlů (kotlíkové dotace).
- Řešit sanaci stavby bývalého hotelu a bývalého zdravotního střediska v Bouzově.

6. Oblast sociální:

- Zajistit veřejný klid ve všech částech obce zřízením pořádkové služby. Zlepšit spolupráci s PČR při zajištění veřejného pořádku.
- Pořádat kurzy celoživotního vzdělávání pro seniory a ZTP (zvýšit povědomí o moderních komunikačních technologiích).

7. Oblast kultury:

- Zlepšit organizaci kulturních akcí pořádaných v obci (balóny, hrady, atp.).
- Podporovat aktivity místních zájmových sdružení.
- Zkvalitnit úroveň zázemí a prostor pro konání těchto akcí.

Bouzov – obec, ve které chceme dobře žít.

SPOLUPRÁCE – ODPOVĚDNOST - SLUŠNOST - je to, co chceme a budeme vysílat...